СВОБОДА
LIBERTY
Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза".

Рôкъ XIII. Скрентонъ, Па., Четверъ 12-го Октобра, 1905. Число 41. — Vol. XIII. Scranton, Pa., Thursday, October 12, 1905. No. 41

Читайте, бо важне!

На пôдставѣ ухвалы рôчнои Конвенціи „Р. Н. Союза", принимає ся новыхъ членôвъ въ мѣсяцю Октобру вôдъ 16-30 лѣтъ безъ вступного, а вôдъ 30-45 за половину вступного.

Вôдъ Головного Уряду Р. Н. С.

Н. Кирчôвъ, пред., С. Ядловскій, секр.

Важне
для П. П. Секретарѣвъ Р. Н. Союза.

Повѣдомляю разъ на все, що всѣ грошѣ належачѣ до касы Р. Н. Союза посылає ся такъ: на money-order-ахъ або чекахъ выписує ся имя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше такъ выписаный money-order або чекъ не посылає ся до Голов. Касіера, але вразъ зъ выказами до Голов. Секретара. Головный секретарь опôсля вôдсылає ихъ до Голов. Касіера.

С. Ядловскій,
Голов. Секретарь.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Жовтень.

12	Ч.	Киріяка, Теофана
13	П.	Григорія
14	С.	Жов. Покр. Пр. Б.
15	Н.	Кипр., Юстин.
16	П.	Діонизія
17	В.	Єротея, Веронікы
18	С.	Харитины муч.

— ВЪ North Tonawanda, N. Y. на крижôвцѣ втративъ жите пôдъ колесами желѣзницѣ Michigan Central, 35 лѣтный Андрей Шустъ, котрый працювавъ при форнесѣ. Сталось се рано коли ишовъ до роботы. Нещасный бувъ угорскимъ Русиномъ, оставивъ жѣнку и 4 дѣтей; належавъ до тутешного польского братства.

И. Р.

— ВІЛКСБЕРІ, Па., 3-го жовтня. Властителѣ майнъ тутешнои окраины починають судовый процесъ противъ закону, котрый має вступити въ силу 15 жовтня и пôсля котрого на брехахъ можуть робити тôлько бойсы не молодшѣ, якъ 14 лѣтъ, а въ майнахъ не молодшѣ, якъ 16 лѣтъ. Компаністы хотять, щобы судъ признавъ той законъ противнымъ конституціи Сполученыхъ Державъ. Далѣ той законъ вымагає, щобы хлопцѣ молодшѣ, якъ 21 рокъ, котрѣ хотять робити въ майнахъ, мали писане свѣдоцтво, що вони вмѣють читати и писати по англійскому. Властителѣ кажуть, що заведене того закону примусить ихъ застановити роботу въ багатьохъ плейзахъ.

— ВАШІНГТОНЪ, 3-го жовтня. Джанъ Мічелъ, президентъ юніи майнерôвъ, сказавъ днесь по короткôй нарадѣ зъ президентомъ Рузвелтомъ, що сучасне положене не дає поводу до страйку майнерôвъ. Крôмъ того, Мічелъ просивъ Рузвелта признати Луіса Гамерлінга, редактора юнійнои часописѣ, колекторомъ скрентоньскои окраины.

— НЮ ЙОРКЪ, 8 жовтня. Учора рано зъ одного театру на 58 ôй улицѣ утѣкъ слонъ и пôшовъ гуляти навколо, страхаючи встрѣчныхъ; але людей не займавъ. Зъ найбôльшою охотою гулявъ вôнъ по тротуарамъ. Нарештѣ, здибавъ вôнъ на улицѣ де-кôлька возôвъ, наладованыхъ сѣномъ и тутъ вôнъ пасъ ся, ажъ поки не прийшли его сторожѣ и не загнали его на его мѣсце.

— ФІЛАДЕЛФІЯ, Па., 6 жовтня. Одинъ брутальный нігеръ заманивъ кендами маленьку 4-лѣтню дѣвчину до себе до дому и знасилувавъ еѣ. То зразу стало звѣстнымъ, и поліція не дала нігрови утекти. Коли полісмены провадили нігра до арешту, то зôбравъ ся великій натовпъ людей, котрѣ хотѣли злінчувати нігра. Але полісмены вôдважно и завзято боронили его и нігеръ зôставъ тôлько тяжко побитый.

— МАГНОЛІЯ, Місс., 6 жовтня. Днесь тутъ вôдбувъ ся судъ надъ бѣлою жѣнкою Бесси Перкінсъ, котра була обвинувачена въ тôмъ, що вона вышла замѣжъ за нігра и жила зъ нимъ въ однôй хатѣ. Судя Вілкінзонъ присудивъ еѣ на 10 рокôвъ вязницѣ, причѣмъ сказавъ, що вôнъ дуже жалѣе, що законъ не дає ему права на бôльшу кару. Жѣнка оправдувала себе тымъ, що вонѣ не знала, що то бувъ нігеръ, бо вôнъ бувъ тôлько трохи темный.

— ВАРШАВА, 1 жовтня. Учора бомба розрушила монументъ, котрый Росіяне поставили тутъ на спомин о завоюваню Варшавы въ 1831 роцѣ. При експльозіи нѣхто не бувъ нѣ убитый нѣ пораненый. Чоловѣкъ, що пôдкинувъ бомбу утѣкъ.

— КЕМБРІДЖЬ, Илл., 1 жовтня. Недалеко вôдъ Кембріджа фармеры завважили пожежу въ домѣ фармера Маркума. Коли вони збѣгли ся, щобы погасити огонь, то найшли въ домѣ Маркума всѣхъ его дѣтей убитыми и зложеными на купу, а зверху лежала его жѣнка, котра була тôлько тяжко поранена, але ще жива. Жѣнку одвезено до шпиталю, де вона скоро и вмерла. Але передъ смертю признала ся, що то вона побивала дѣтей, а потôмъ хотѣла и себе убити. Але сокирою то трудно було зробити, и вона зробила собѣ тôлько багато тяжкихъ ранъ. Тогды вона пôдпалила дôмъ, щобы въ той спосôбъ вôдобрати собѣ жите. На другій день фармеръ дôставъ листа, которого жѣнка пôслала ему передъ самоубійствомъ. Въ листѣ вона пише, що дуже любить его и дѣтей, але вôдберає имъ жите тому, що имъ краще буде у Бога. Фамілія Маркума була дуже бѣдна. Дѣтей було семеро; наймешному було 1 и пôвъ року, а самому найстаршому 10 лѣтъ.

—НЮ-ЙОРКЪ, 30 верес. Нарештѣ скôнчили будувати тунель, що веде вôдъ Мортонъ стріту въ Ню Йорку по-пôдъ рѣкою Гудсономъ на 15-ый стрітъ въ Джерзі Сіти. Збудованый вôнъ е въ той спосôбъ, що на дно рѣки клали величезнѣ трубы, котрѣ потôмъ скрѣпляли одну зъ другою такъ, що вони творять зъ себе одну довгу трубу, котра власне и е тунелемъ. Черезъ пôвтора року тунель буде скôнченый и буде вôдкрытый рухъ черезъ него.

— ВЪ Buffalo, N. Y. одень Русинъ Ф. Лабякъ зôставъ „босомъ" въ Pierce'a шапѣ при нôчнôмъ „ґенґу". Потрѣбує робôтникôвъ. Платня $1.60 на десять годинъ. Робота не тяжка. Голоситись на адресу: F. Labiak, 42 Churchill Str., Buffalo, N. Y.

— БЕРЛІНЪ, 9 жовтня. Тутъ доносять, що въ Руминіи (Молдавщинѣ) розкрыли заговôръ на жите руминьского короля Карла. Руминьска поліція дôстала інформаціи вôдъ поліціи парижскои, римскои и вѣденьскои, що 2 Французы и 2 Италѣйцѣ мають замѣръ высадити на воздухъ тренъ, въ котромъ король зъ усею фамілією мавъ ѣхати до Букаресту. Указанѣ 4 заговорщики зôстали арештованѣ въ Руминіи.

— НЮ ЙОРКЪ, 10 жовтня. 86 лѣтный Реплі, що бувъ одным зъ найбôльшихъ банкірôвъ мѣста Ню Йорку, на старости зовсѣмъ зубожѣвъ. Щобы змикнути смерти вôдъ голоду, вôнъ попросивъ, щобы его спровадили въ кольонію бездомныхъ убогихъ людей, що на островѣ Стейшнъ.

-- АЙРИШѢ въ Ирляндіи, въ Европѣ, домагають ся, щобы въ публичныхъ школахъ заведено науку айрского языка. Въ Сполученыхъ Державахъ айрского языка учать по декотрыхъ приватныхъ школахъ и товариствахъ.

— ВЖЕ ВЫЙШЛА нова книжочка (ч. 17) просвѣтного выдавництва им. Ант. Бончевского пôдъ заголовкомъ „Казки про Жидôв". Книжочка мѣстить въ собѣ слѣдуючѣ казки: Якъ Иванъ Жидôвъ мудровавъ, Вандрôвка Ивана зъ Жидами, Якъ Иванъ водивъ Жидôвъ на грибы а вôдтакъ потопивъ, Мужикъ зъ Жидомъ у спôлцѣ, Панъ и Жидъ. Казка про Жида, Якъ Жидъ Русина правотивъ. Книжочка коштуе лишь 15 центôвъ. Хто хоче дôставати кождого мѣсяца одну цѣкаву книжочку сего выдавництва, мусить заплатити $1.50 зъ гори а тогды дôстане ще въ дарунку **золоте перо.**

Адресъ: CZYTALNIA, Box 353, Scranton, Pa.

ПЕРШІЙ ВЕЛИКІЙ БАЛЬ

устрою Читальня Народнои Самопомочи въ Ню Йорку и запрашае усѣхъ нюйорскихъ и околичныхъ Русинôвъ и Русинки. Баль вôдбуде ся дня 4 го Новембра въ Суботу въ Гали Grand Irving Palace, 214—220 Broome Str., Ню Йоркъ. Тикеты до набутя въ Сали Т. Н. Самопомôчь, при четвертôй улици въ Ню Йорку, якъ также при касѣ баловой. Баль буде знаменитый. Въ перервахъ вôдспѣвають ся краснѣ пѣснѣ и декламаціи. Музыка буде знаменита, першои клясы.

За Комітет:
В. Савицкій, предсѣдатель,
Г. Климковичъ, секретарь,
П. Ярема, касієръ. 41-

РÔЧНЫЙ МІТИНҐЪ

бр. Успенія Пр. Б. вôд. Союза 33 въ Нортгемптонъ, Па. вôдбуде ся въ Недѣлю дня 22 Октобра, о першôй пополудни. Хто не явить ся на мітинґъ заплатить кару пôсля статутôвъ. На тôмъ мітинґу кождый членъ мае выровнати свôй довгъ. Буде ся читати рôчный дохôдъ и розхôдъ и выбирати новыхъ урядникôвъ. Новыхъ членôвъ вôдъ 16 до 30 рокôвъ приймемо на тôмъ мітинґу до братства и до Союза безъ вступного а вôдъ 30 до 45 лѣтъ за половину вступнôго. Давайте такожь и дѣти записувати до Союза а не чужихъ.

За братскій урядъ:
Гавриілъ Онущакъ, предс.,
Мих. Петрикъ, секр.,
Мих. Олекса, касієр.

РІЧНИЙ МІТИНҐ

бр. св. Йоана Хрестителя в Пітсбурґу від. 96 Союза, відбуде ся дня 22 Октобра с. р. під ч. 725 Carson улиці. Того дня будемо принимати нових членів без вступного. Будемо вибирати нових урядників. Кождий член мае сплатити весь свій довг. Позаяк перечитае ся дохід і розхід за цілий рік і стан маєтковий брацтва, просимо всіх членів явити ся. Хто не появить ся, заплатить 1 дол. кари.

Уряд брацтва:
Ів. Пастирчик, предс.,
Ів. Баган, заступ,
Із. Костюк, секретар,
Петро Лепак, касієр.

— **ПРОСИМО** нашихъ читателѣвъ, щобы присилали дописи про все, що у нихъ сталось нового та цѣкавого сейчасъ, а не въ кôлька тыжднѣвъ познѣйше, бо тодѣ ихъ дописи тратять на вартости.

ПОВѢДОМЛЯЮ

всѣхъ, що нове братство „Пресв. Дѣвы Маріи" въ Скрентонъ, Па. буде принимати новыхъ членôвъ **безъ вступного, въ мѣсяцяхъ Октобрѣ и Новембрѣ.** Хто еще не належить до нѣякого братства або до Союза, прошу ся появити на мітинґъ другои недѣлѣ по першôмъ. Мітинґи вôдбувають ся о 3-ôй годинѣ пополудни въ п. Лукана гали, пôдъ числомъ 845 Capouse Ave.

Въ нашôмъ братствѣ можете стати вôдразу повнымъ членомъ, не такъ якъ де инде, що не дай Боже котрый членъ захоруе, або ся где скалѣчить, то не дôстае ажь по 3-охъ мѣсяцяхъ запомогу; але у насъ самѣ всѣ члены складають хорому або скалѣченому членови пять долярôвъ запомоги на тыждень и т. д. поки есть хорый. Приставайте закимъ еще не пôзно.

Йосифъ Запоточный, секретарь,
1112 Meade Ave.,
Scranton, Pa.

Микола Юлевич.

В лісі.

На сході почало доперва прояснювати ся і ще далеко було до дня, коли він вже був на ногах. Налагодив ся їхати ниньки у ліс по дрова.

— От, заки жнива надійдуть, то треба ще привезти, бо дальше то і сінокоси вже наспіють, — думав собі.

Заки привів коні з нічлігу, розвиднілo ся вже добре. Жінка палила вже в печи, і варила борщ та бульбу, навить не обирану, бо не було вже часу.

Насербавши ся борщу, та назлостивши ся на дрібоньки бараболї, що мовляв дають більше роботи як наїстку, поїхав до ліса.

— — — — — — — — —

Заїхав де було найбільше ломаки, та почав еї стягати на купу. Ліс був вже повний гамору та клекоту. Цокане сокир та наганяне коний було чути з усіх сторін.

Коли почав класти на фіру, з'явив ся нечайно коло него лісничий з гайовим.

— А не кладете ви там що до середини — запитав — пхаючи зелїзну палицю поміж ломаку на фірі.

— А най мене Бог сьвятий заступить, сохранить, та дежби я що клав, відказав хрестячи ся побожно. — Я лишень ломаку беру і більше нічого.

Лісничий пішов дальше, а за ним поплентав ся гайовий двигаючи нашильники, важки, та щож зо дві сокири.

— А то нарабував! — подумав собі наш ґазда.

— А бодай тя лихо взяло — відозвав ся до него недалекий сусід. Забрав нашильники, і роби, що хочеш.

Хотів чоловік витяти смерічку на держак до грабель, та лише зрубав, а ту біда наднесла сего чорта. Максимови зза ріки взяв сокиру за то, що кинув в ломаку дві лупанки.

— Та він ту і у мене нюхав, але не знайшов нічого і пішов дальше.

Сусід пішов за паном лісничим просити о зворот нашильників, а наш ґазда витяв собі тимчасом щось зо три бичів та кілька держаків, пообчиняв гарненько та сховав в ломаці побіч колоди, витягненої з під трісок. Потім позакидував землею сьвіжі пеньки, завершив фіру і поїхав до рогачки.

Тут стояло вже кільканайцять фір. Ґазди посходили ся коло одної, тай питали одні других хто буде „таксувати“ дрова, та просили Бога, щоби не дуже дер.

Вже в лісі була тиша і всі фіри стояли довгим рядом перед рогачкою, ждучи на самого дідича, котрий (після слів лісничого) мав сам оцінювати в переїзді до міста.

Нарешті, коли вже сонце хилило ся до заходу, надїхав пан дідич. Селяни ще здалека познимали капелюхи і кланяли ся низько до самої землї.

Пан став на рогачці і почав цінити. Під'їхала перша фіра. Дідич глянув на лошата і фіру та крикнув:

— Два пятьдесять!

Наче електрична струя стрясла цілим рядом фір.

— Бійте ся Бога, за таку ламачку!

Ґаздиня, котрої була се фіра, почала плакати та просити о знижене, кажучи, що се навіть не еї фіра а нанята.

Кінець кінцем згодив ся на два риньских.

Так під'їздили одна фіра за другою, їх властителї кланяли ся низько та з слїзьми в очах просили о низьку ціну, але на се одержували коротку відповідь:

— Плати або скидай!

Платили. Сему не ставало шістки, тому дві а иньшому ще більше. Зичили в других, бо прохання не помагали.

Укаравши по 5 корон за стинане смеречок і крадіж лупанок, повіддавав загарблені нашильники, важки і сокири.

— Бодай тебе Бог побив, бодаєсь дорібку не мав, бодаєсь хісна немав з нашої кервавиці, відказували селяни ідучи домів.

Коли вже всі фіри поїхали, зрахував дідич пібрані гроші.

— Сім сот шістьдесять і пять, — сказав сам до себе. Навить на ниньки не вистарчить. Треба на четвер заповісти знова видаток в лісі, а тим часом в разі потреби возьму в Іося.

Сів і поїхав до міста.

— — — — — — — — —

Корки з фляшок вискакують з лоскотом, дорогі вина лють ся струею. Веселе товариство бавить ся як найкрасше, а потім засідае до карт. Вже по годині не стае нашому панови гроша. Посилають по Іося і сей зичить на великий процент.

— В четвер у мене видаток в лісі, то сейчас віддам.

І забава іде дальше.

Що їх обходить, що тамтой послідний дав гріш ниньки в лісі, що не мае защо соли купити, дітям хліба, а сему послідний кожух забрали за податок.

Що їм до сего...

Они бавять ся — гуляють.

З „Волі“.

Непорозумѣнія въ „Обществѣ Русскихъ Братствъ“

тягнуть ся вже досить довго, бо вôдъ послѣдной конвенціи „Общества“, взглядно вôдъ Февруара сего року, коли товариство имени Ив. Наумовича розôслало „Отзывъ до всѣхъ братствъ належачихъ до О. Р. Б.“, въ якôмъ выказуе несправедливу господарку деякихъ урядниковъ „Общества“ и компаністôвъ вôдъ „Правды“.

„Свобода“ умысно не писала нѣчого про сй справы, щобы намъ нѣхто не казавъ, що мы зъ гнѣву або партійнои ненависти чернимо другихъ, або мѣшаемось въ чужй справы.

Теперь однакъ, коли урядники Общества за такъ довгій часъ, бо майже рôкъ, не постарались поправити справы, коли сй непорядки були вже обговорюванй въ другихъ часописяхъ, а и деякй члены „Общества Русскихъ Братствъ“ просять насъ, щобы мы описали сю справу — думаемо не вôдъ рѣчи буде повѣдомити и нашихъ читателѣвъ про те, якъ ґаздують въ „Обществѣ“ люде, що всегда выхвалювали себе за найлѣпшихъ и найчеснѣйшихъ а потупляли другихъ.

Товариство Ив. Наумовича въ Ню-Йорку написало письмо на конвенцію „Общества“, яка вôдбувалась минувшого року въ St. Louis, Mo., зъ такими головнѣйшими жаданями: 3) Щобы конвенція не вôдбувалась що року, а разъ на два роки; 4) щобы „Общество“ не платило „Правдѣ“ за тй числа, котрй не выходять; 5) щобы члены „Общества“ доставали „Правду“ за ту цѣну, що и продавцѣ жиды, се е по одному центови; 6) щобы компаністы „Правды“ не були урядниками „Общества“. Се письмо однакъ, навить не зôстало показане на конвенціи въ St. Louis. Тодѣ товариство им. Наумовича выдало згаданый „Отзывъ“, въ котрôмъ до попередного додае ще ось такй факты: Що урядники Общества (зъ котрыхъ майже всѣ суть такожь компаністами „Правды“), зробили зъ компаністами „Правды“ (значить самыми собою) контрактъ на 5 лѣтъ, що „Правда“ буде органомъ „Общества“, хочь урядниковъ выбирае „Общество“ лишь на рôкъ и тому они не мали права робити контракту на 5 лѣтъ. Що компаністы „Правды“ будучи урядниками Общества мѣсто робити на корысть „Общества Р. Б.“ дивлять ся тôлько на свôй бизнесъ; що за друкарскй роботы Общества кажуть собѣ солідно платити; що секретарь „Общества“ мае много роботы зô справами компаніи, а платить ему лишь „Общество“ а не компанія; що компаністы не дбають про руску справу и т. и. Рôвночасно завзывало тов. И. Наумовича другй братства належачй до „Общества“, щобы забрали голосъ въ сѣй справѣ и положили конецъ такой господарцѣ.

За те редакторъ и компаністы „Правды“ стали публично нападати тов. Ив. Наумовича, та не дали имъ оправдатись такъ, що тй мусѣли подати свою допись у „Свѣтѣ“.

Въ статѣ, пôдъ заголовкомъ „Чужое видять подъ лѣсомъ, свого не видять подъ носомъ“ написанôй предсѣдателемъ братства ч. 8. въ „Обществѣ Русскихъ Братствъ“, а надрукованôй въ „Свѣтѣ“ читаемо мѣжь иншимъ ось таке:

„Цѣкавымъ есть длячого Редакторъ и Компанія „Правды“ такъ усердно займаются Правсся. Обвомъ Взаимопомощи, (а мы додамо: и „Руско Народнымъ Союзомъ“. Ред.) а о своемъ Об-вѣ Русскихъ Братствъ цѣлкомъ не стараются, щобы завести въ немъ добрй порядки, бо непорядкôвъ въ немъ ажь занадто? Чому Редакторъ „Правды“ не пише въ ней правды, а майже цѣлкомъ одни брехнѣ и цыганства? Длячого не выкрывае блудовъ урядниковъ и компаністôвъ „Правды“? Чому не хоче помѣщати дописей, въ котрыхъ тѣ блуды правдиво и на корысть „Об-ва“ открываются?“

„Въ своемъ письмѣ на Конвенцію (вôдъ тов. Ив. Наумовича) мы говорили межи иншимъ, щобъ конвенціи О. Р. Б. отбывались черезъ 2 роки, бо тратити гроши що року нема жадної потребы. Делегаты, однакъ, ухвалили цѣлкомъ противно и назначили сего року нову Конвенцію въ Пітсбурґу. Добре. Але щожь теперь робить „Правда“? Побачивши наше о буреніе и ту баламуту, якую роблять въ народѣ еи и деякихъ урядниковъ нашихъ крутарства, она на всѣ лады вертитъ и крутитъ теперь, щобы ту Конвенцію якось отложити. Она еи боится теперь, бо знае, що на ней делегаты непремѣнно возьмутся до контролю надъ „Правдою“ и еи компанистами. Отже ей и треба якось отложити еи, въ надіѣ, що за рôкъ она потрафитъ якось заспокоити людей и все дѣло затерти. Розумѣется, що где суть компанисты „Правды“ по бр-вахъ, або маютъ своихъ лизунôвъ, тамъ братчики пишутъ, абы Конвенціи сего року не было, и такихъ писемъ надруковано въ „Правдѣ“ уже щось съ 8. Но есть и такіи бр-ва, котрй Конвенціи хочутъ и котрй о тôмъ и пишутъ въ Редакцію. Примѣрно, Джерзи-Ситске бр-во писало о тôмъ уже цѣлый мѣсяць назадъ, но ни его дописъ, ни подôбнй жь дописѣ другихъ бр-въ еще и досѣ не побачили свѣта, бо „Правда“ ихъ не подае, та певно и не подасть, бо то ей не на руку. Сама жь она кричить, що шкода еи грошей народныхъ на Конвенцію и що лучше тѣ гроши на бѣдныхъ отдати. Але чому жь не шкода было грошей на Конвенцію въ Ст. Луисъ и чому она тоди не протестовала противъ Конвенціи въ Питтсбургу? А що до бѣдныхъ, то помогти имъ, розумѣется, всегда добре, хоть бесѣда „Правды“ о тôмъ и пахне фарисействомъ и iезуитизмомъ; але якое жь право мае „Правда“ одна, безъ братствъ господарити людскими центами? Нехай она перше дасть каждому можливость отверто высказати, якъ онъ на то дѣло смотритъ, а не друкуе дописи тôлько одной стороны, а дописи другои ховае або выкидае. Важно такожь и то, кто тѣ грошй на помощь бѣднымъ сбирати буде и кто ними буде радити. Мы уже мали случай бачити, якъ „Правда“ заряджуе сборами на подобнй святй цѣлѣ. Коли началась вôйна Россіи съ Японіею, редакторъ „Правды“ сейчасъ отворилъ столбець въ газетѣ для жертвъ на Червоный Крестъ, т. е. на раненыхъ въ войнѣ русскихъ жолнѣрôвъ. И со всѣхъ сторонъ люди стали слати грошѣ. Сôбрало де-що и наше товарищество. Но на митингу 27 ноября минувшого року, коли радилися товарищѣ, кому вручити свою нову жертву, редакторъ „Правды“ г. В. Гладикъ сейчасъ всталъ и скоро похопилъ, щобы грошей въ Россію не посылати, бо тамъ злодѣѣ покрали великіи суммы, а межи ними и тѣ грошй, котрй онъ послалъ, що насбиралъ въ „Правдѣ“! Толи на другомъ митингу одинъ товарищъ запыталъ его, щобы докладно пояснилъ, що съ тѣми грôшми сталось, бо ихъ можно глядати, коли ихъ покрали. На то г. Гладикъ отповѣлъ, що онъ уже мае ресить на тѣ гроши.

Однакъ, не показалъ онъ его никому и не бачилъ его никто ажъ до сеи поры. О тѣхъ грошахъ г. Х. пыталъ его въ „Свѣтѣ“ еще въ Мартѣ мѣсяцѣ, але г. Гладикъ не отповѣлъ на его пытанье и досѣ. На нашихъ же митингахъ, коли его товарищѣ пытали, то разъ говорилъ, що посылалъ жертвы черезъ консульство, другій разъ—що черезъ компанію якусь и т. д. Нѣкто, однакъ и до нынѣ не знае, где тѣ жертвы народнй подѣлись, а онъ або крутитъ, або молчитъ якъ воды въ ротъ набралъ. Думалось бы, що тѣ, кто давалъ черезъ него свои жертвы, повиннй якъ належитъ запытати его, кому и коли онъ посылалъ ихъ и где суть реситы на то. Во всякомъ случаю, перше нѣжъ другій разъ складати на его руки свои жертвы, бодай бы то было и не на Россію, а на своихъ властныхъ бѣдныхъ людей, треба о тôмъ добре подумати!

Вартъ сказати еще сколька словъ и о тôмъ, якъ закладаются у насъ новыи бр—ва для О. Р. Б. Якъ тôлько Редакторъ „Правды“ зачуе, що тутъ або тамъ начались межи людьми якйсь непорозумѣнія и зъ того можно скорыстати, онъ сейчасъ уже тамъ, хитро-мудро наговоритъ людей и закладае братство. А въ слѣдующôмъ числѣ „Правды“ сыплются уже на адресъ нововступившихъ всякіи лестныи и брехливыи статьѣ, а коли ктось еще и зафундовалъ ему тамъ, то уже величае его патріотомъ пôдъ небеса. Не треба, однакъ, забувати, що за кажде новозаложене братство онъ достае изъ О. Р. Б. добру платню, а для себе и компаніи „Правды“ мае новый доходъ отъ новыхъ предплатникôвъ. Не диво отже, що онъ такъ „патріотично“ старается. Бѣда тôлько въ тôмъ, що гонячись за доходомъ, онъ втягае въ бр-ва всѣхъ, кого тôлько можно: чи то честнй люди, чи нѣ, чи здоровй, чи слабй, чи принесуть они якій хосенъ нашой организаціи, чи тôлько для счоту и видимости побôльшать число еи членовъ,—на то онъ не дивится. Тѣмъ часомъ, не разъ уже бывали выпадки, що принятыи нимъ слабыи черезъ мѣсяць-два умирали и О. Р. Б. мусѣло по нимъ грубо платити. О томъ, сколько-то сдеморализованныхъ людей набирается у насъ въ такій способъ, нема уже чого и говорити. Чи наше Об-во що нибудь выграе на тôмъ, о тôмъ каждый може и самъ розсудити...“

Тому не дивно, що той самъ предсѣдатель высказуе такй сумнй гадки:

„Намъ (се есть „Обществу Русскихъ Братствъ“) каждый день грозитъ банкротствомъ. Мы ростемъ—такъ видится — дуже скоро, але каждый новый членъ грозитъ намъ бѣдою, бо пріймаемъ мы Богъ знае якъ и кого. Вся наша праця на то тôлько и пôйшла, щобы рости та рости, все до горы та до горы, и дуже легко може статись, що въ такій спосôбъ мы выженемся въ пустый пустоцвѣтъ.“

Якъ бачимо непорозумѣня въ „Обществѣ“ дуже серіознй а що они ще не скôнчились, доказуе нова вôдозва, яку надôславъ намъ оденъ секретарь Общества а яку тутъ понисше подаемо:

„Всѣмъ Братствамъ належащимъ до »Общества Русскихъ Братствъ« до вѣдомости.

Дороги Братья.

Якъ вѣдомо всѣмъ Вамъ, наше Товарищество имени Ивана Наумовича, подъ ч. 8 въ О. Р. Б., отдавна выдало и разослало по всѣхъ Братствахъ „Отзывъ“ (циркуляръ) о томъ, якъ де-которыи головныи урядники и Ко. „Правды“ насъ окривдили и якъ они не выполняютъ своихъ обовязковъ, руйнуючи наши Общественныи интересы.

На той Отзывъ мы достали отъ многихъ Братствъ письма вдячни за тое, что наше Товарищество выявило наверхъ нечисту господарку и газдованье грошми Общества тѣхъ людей, которымъ поручено вести не-

рядокъ и бути на чолѣ Организаціи, — але и досѣ мы отъ урядниковъ и Компанистовъ Правды не получили жадного поясненья або оправданья въ ихъ блудахъ, а замѣсто того они нашу справу цѣлкомъ замовчали, щобъ заспокоити Братства.

Братья! Чи для того мы организовали наше Общество? Чи для такого безконтрольного газдовства даемо грошъ на нашу русску организацію? Не даймо себе на посмѣхъ лихимъ людямъ!

Отже жъ, знову отзываемо ся до Васъ, почтенныи Братства, и разомъ засылаемо Вамъ всѣмъ по одному числу „Свѣта“, звертаючи увагу Вашу на допись въ „Свѣтѣ“ подъ заголовкомъ: „Чужое видятъ подъ лѣсомъ, а свого не видятъ подъ носомъ“.

Просимо Васъ, Братья, най Секретари прочитаютъ Вамъ на найблизшомъ митингу тую допись въ „Свѣтѣ“ и Братства най обсудятъ тѣ точки, що суть подкрислени.

Та допись подана до „Свѣта“ за для того, бо редакторъ Правды еи не умѣстилъ бы въ нашомъ органѣ, а выдавати особистый циркуляръ — богато грошей стоитъ, хоть конечна потреба вымагае еще и надалѣ выявити другимъ циркуляромъ блуды декотормхъ урядниковъ и Компанистовъ Правды.

Прочитавши тую допись, Вы побачите, що дѣло росходится о дуже серіозныхъ рѣчахъ и що вже часъ намъ боронити свое Общество и свой грошъ, бо далѣ то буде поздно.

И просимо почтенныхъ Секретаровъ и Братства отписати намъ Вашъ поглядъ на подани точки и на таки крутарства нашихъ урядниковъ. Въ той часъ, мы ухвалимо общій протестъ и каждому Братству пояснимъ що и якъ, послѣ общои гадки, маемо робити и якъ поступати, щобъ въ нашой организаціи пановало свѣтло чести, а не затемненье крутарства.

Комитетъ.

Всѣ дописи по сеи справѣ пишите на адресъ:
J. S. Koda, 1296 1st Ave., New York, N. Y.“

———

Вкôнци ще разъ заявляемо, що про непорозумѣня въ „Обществѣ Русскихъ Братствъ“ пишемо не зъ якоись партійнои ненависти а длятого, щобы люде знали, якъ справа дѣйсно стоить.

„Общество“ „Союзови“ зовсѣмъ не перескаджае. Є много людей, котрй належать до „Союза“ и до „Общества“; е много людей, що все ще вытирають куты організацій словацкихъ та польскихъ; е много Русинôвъ, якй ще до жаднои организаціи не належать — отже е мѣсце для роботы и для „Союза“ и для „Общества“ и для другихъ організацій. Треба однакъ, щобы всѣ организаціи чи то „Союзъ“ чи „Общество“ чи другй, були опертй на справедливости, щобы въ нихъ не творились компаніи чи то зъ панôвъ, чи попôвъ, чи хлопôвъ, котрй бы выкористували дану організацію для себе, але щобы кожда організація служила для добра всѣхъ своихъ членôвъ.

ДОПИСИ.

Зъ McAdoo, Pa.

Обôкрали молодого.

Дня 30 го Септ. женивъ ся тутъ оденъ краянъ. Забава и гостина на весѣлю були дуже гарнй. По гостинѣ зложили молодымъ дарунокъ и пошли танцювати, а опôсля розôйшлись домôвъ. Ажь тутъ на другій день рано далось чути, що молодому украли 80 доларôвъ и годинку и одѣне — лишь порожний куферъ лишили. Такожь укравъ хтось галонъ горѣвки и таке инше. Тй гостѣ, що тамъ ночували, чули въ ночи, що хтось чимсь набивае, але не знали хто, бо було темно. Здае ся, що молодого обôкрали якйсь чужй люде числячи на те, що по весѣлю люде будуть помученй и будуть твердо спати.

С. П.

———

Зъ Perth Amboy, N. J.

Нещастє на мостѣ.

Дня 24-го Вересня ишло 4 людей зъ Пертъ Амбою до Савтамбою черезъ колѣевый мѣстъ. На серединѣ мосту подыбавъ ихъ инджай и убивъ вôтця, дочку и сына, а мати зôстала жива, бо инжай застановили. Братя и сестры, не ходѣть по мостахъ колѣевыхъ; волите пôти дальше а безпечнѣйше, а такъ черезъ лѣнивство можете жите втратити.

Василь Борсукъ.

———

З Вінніпег, Канада.

Що тут нового?

Недавно сему в домі на Austin Str. відбуло ся руске весіле, на котре запросили також пару Англиків. На весілю одні і другі попили ся і тоді зачали Русини свою, а Англики свою комедію показувати. Але Русини не хотіли дивити ся на штуки Англиків і випровадили їх на двір. Англики тим не вдоволились і знов стали свое показувати і перешкаджати в забаві. Тогді Русини показали Англикам иншу „штуку“, бо взяли і набили їх.

Першого с. м. почав ся другий рік курсу учительского, консервативного.

Посьвячене церкви синодально-православної відбулось в Неділю 17-го м. м. при участи архиепископа Тихона.

О. Гура завязав брацтво церковне, ніби подібне до амер. „Союза“, але як оно піде, не знати.

Заходить чутка, що консервативне „Слово“ стане знов виходити, але певна річ під иншою назвою.

Від довшого часу панує тут тиф; шпиталї переповнені.

А...рий.

———

З Frank & Lille, Alta., Can.

Записуйтесь до юнії.

Думаю, що мало хто з наших Русинів знае про сю нову майну Lille Mine, котра лиш пару літ як зачала робити. Майна ся не дуже велика, але майнерів есть велике число. Всї майнери позаписували ся до юнії хотячи забезпечити свій заробок і мати силу оперти ся несправедливим змаганям компаністів. Всїх Русинів е тут до 25 і декотрі лише по одному місяцеви як дістали роботу, але всї ми з'организували ся до одного стада і записались до юнії, щоби і нам Русинам поліпшилась доля на дальший час і радо оплачуемо юнію, щоби можна тим ділом добути силу робітничу. Разом повинисьмо всї взяти ся за руки і вступити в юнії, щоби юнія домагала ся побільшеня платні і поліпшеня нашої долї. Отже ми радимо всїм руским робітникам, щоби на се незабували, але щоби ся еднали до одного гуртика і записували до юнії. Не лише майнери, але також і ті, що працюють по желїзницях і ріжних фабриках, бо як не будете ся записувати до юнії, то се нікому не буде шкодити, але вам самим. Отже дорогі братя, не жалуйте заплатити пару центів до юнії, бо опісля компаністи змусять вас робити за менчу платню. То чи тоді не буде більшої втрати, як бисьте заплатили юнію? Отже записуйте ся до юнії і других заохочуйте; а як так буде, то наша робітнича доля скоро поліпшить ся.

У нас в Lille відбувають ся юнійні мітинги що тижня в неділю, і всї юнійні урядники радять о що кому потрібно. Вступ до юнії тут у Lille коштуе 5 дол., а місячне по доляровн.

Василь Романюк.

———

З Вінніпег, Кан.

Дня 17-го септембра відбулось у нас посьвячене православної церкви. Посьвяченя довершив архиепископ Тихон. Богослужене розпочалось пôвъ до 10 рано, на котрім сьпівали кандидати консервативного сем. учительского, котрі свого часу твердо виступали проти всякого клерикалїзму. Тепер видно затужили бідняги за охлапами консервативними, а коли занюхали царські і нуже проти свого „твердого“ переконаня далї за кнутом.

Сумно! Дуже сумно, щоб молоді люде, котрі е членами Кружка Русько-Українськоі молодіжи і котрі все до сего часу уходили за патріотів україньских, так раптом змінили свої переконаня.

Чія в тім заслуга не тяжко вгадати. І що-ж наші молоденькі патріотики?

Треба знати, що православних родин е в Вінніпегу около 30, і то з них більша часть належить до незалежної церкви. І хтож побудував ту церков як не російский Синод? Хто утримуе слугів тої церкви? Синодскі деспоти знають добре, що чим більше будуть мати своїх поклонників, тим довше зможуть ссати кров з робучого народу.

Однак вже не довге їх пановане, бо народ чим раз більше пізнае правду, і в коротці дібесь тої свободи, якою вже давно тїшать ся цивілізовані народи.

І наші „патріотики“ за пізно зголосились, бо певно незадовго побачуть, що пошились в ду..і.

П. Ш.

———

З Sifton, Man., Canada.

Просьвітна „робота“ оо. Василіян.

Вже від давна працюють ту оо. Василіяни, а „праця“ їх не пішла з вітром: „Місионаром“ можна всі будинки, дороги і поля вкрити, а хто би з того товариства василіяньского взяв „Свободу“ або „Кан. Фармера“ до рук, той зістав би проклятий оо. Василіянами, кинули би на него „анатему“. Релїгійних книжок печатаних архиеп. Шептицким є ту тілько, що можна би ріку в бігу задержати, а коли би всї до купи зібрав, то творили би велику бібліотеку (таку як е одна в Парижу). За то не знайдеш ту книжок просьвітних, господарских і т. д. і т. д., далї нема ту ані одного примірника історії Руси-України. Оден наш Микита мав між своїми книжками кілька книжочок просьвітних, між ними була також Квітки „Маруся“, із ам. „Слова“ „Земля рече“, „Страйк“, але сфанатизований василіяньскими науками, кинув він ті невинні книжки в огонь а разом з ними і ту невинну „Марусю“, яку читаєш, то в однім місци дух читаючи радіє, переносить ся в минувшину, а в другім сум на душу налягае. — Правда, що сьмішно? ОО. Василіяни гуляють, бо е куди... Бо широка Канада. Гуляйтеж, доводіть до фанатизму не одиниці, а сотки тисяч! Вони вам нічого не скажуть, бо суть за слабі, не годні пізнати ся на ваших науках. Пан на небесах также мовчить, бо терпеливий. Але настане день суду, Він отворить серця ваші і порахуе вам всі ваші вчинки і кожде укушене ближного. Там будуть вас судити з колеї, без сьвідків фалшивих і кривої присяги, лиш на підставі „книги“, котров е ваше серце. Але ви ще підбурюйте і дальше загал і піддавайте му камінь до рук, щоб бив брата свого. Приводіть до обманьства народ цілий! Нам вже все одно: ми бачимо, що нікуди нам втікати перед вашою „роботою“. Але й се знайте ви, що як приведете нас до крайности, то зле буде!

Окбереж О.

———

З Ню Йорку, Н. Й.

Хрестини.

Дня 17-го Септембра відбули ся хрестини у Семана Павлика. Новонародженій дочці дали імя Анна. Гості забавляли ся дуже красно і весело при звуках руских пісень патріотичних і хрестинних. По так красній і веселій забаві старший кум попросив всїх гостий, щоби були добрі і офірували що чия можність на Руский Народний Фонд в Америці. Потім подано капелюх з рук до рук і гості зложили на сю ціль $2.05. Забава скінчила ся желанем малій Анні, щоби була здорова і росла на пожиток своїм родичам і на славу американьскої Руси. Всїм жертводателям складае ся щиросердечну подяку. Боже заплать!

Кум.

———

З Вініпеґ, Канада.

(Братство сьв. Николая; Канадийский Союз.)

Русини замешкалі в Канаді немали до тепер еще жадної орґанізациї, тілько кождий жив сам про себе.

Вправді були і тут проби закладати Народні Доми і тим подібні інституції, але то все не вдавалось.

Перший початок до заснованя братства на взір тих, які істнують в Спол. Державах зробив о. Гура, скликавши мітинг на 11-го вересня 1905. Мітинґ відбув ся в галї під новою рускою церквою на розї улиць Stella і McGregory. На тім мітинґу засновано братство сьв. Отца Николая і вже на самім початку приступило до него 76 членів. Заразом вибрано слїдуючий уряд: Предсїдатель о. М. Гура; заст. предсїд. Томко Ястрембский; секретар Володимир Карпець; заст. секр. Максим Левицкий; касієр Іван Зубачик; заст. касієра Вавро Лїсовий; контрольори Василь Шолдра і Василь Чорненький; опікуни хорих: Ник. Кузїв і Яким Орловский; маршалок Йосиф Захарків.

Дня 21. вересня відбув ся другий мітинґ тогож Братства, на котрім зістав заснований „Канадийский Р. Н. Союз“ на взір „Р. Н. Союза“ в Сполучених Державах. До „Союза“ приступили майже всї члени Братства і заразом відбув ся вибір урядників „К. Р. Н. Союза. Вибраними зістали слїдуючі: о. М. Гура, голов. предсїдатель; Ник. Гладкий, секр.; Алекс. Рожко, касієр. Їх заступники: Томко Ястрембский, заст. предсїд.; Василь Шолдра, заст. секрет., Василь Чорненький, заст. касієра. Радні: Вавро Лїсовий, Ілія Слободзян, Іван Волощук Йосиф Дячук, Йосиф Захарків і Алекс. Карпець. Їх заступці: Яким Орловский, Гринько Слободзян, Николай Кузїв, Іван Расевич, і Стефан Дмуховский. Контрольна комісія: о. Р. Волинець, Ник. Котлярик і Максим Левицкий.

Так отже зроблено і у нас початок до організациї якої цїлею є взаїмна поміч. Тому кличемо до тих, котрі еще не приступили до Братства анї до Канадийского Союза, кличемо зі щирого руского серця еднайтесь и приступайте до нас; не будьмо позаду других народів, а покажім, що ми також народ просьвічений. Недаймо баламутитись противникам і ворогам Русинів. Так само кличем і до вас братя на фармах і по менших місточках, лучіть ся з нами! Приступайте як найскорше до братств і до К. Р. Н. Союза, не відволїкайте з дня на день, а знайдете поміч моральну і матеріяльну.

Ник. Гладкий, секр.,
Томко Ястрембский, заст.
Вас. Шолдра, заст. секр.
Яким Орловский, радний.

Збирайте жертвы на Рускій Нар. Фондъ.

„SVOBODA"
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на 12 мѣсяцѣвъ....$2.00
До старого краю на 12 мѣсяцѣвъ $2.00
Въ Америцѣ на 6 мѣсяцѣвъ....$1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу" черезъ Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львôвъ.

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы.

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей дôстати.

Адресъ:

„SVOBODA"
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

НЕСКÔНЧЕНА ДРАМА.

Засуджени на смерть!

Въ отсѣмъ числѣ „Свободы" мѣстимо письмо о. Дмитрова „В справі гр. кат. церковної громади в Ню-Йорку", въ якôмъ о. Дмитрôвъ высказуе свои погляды на автономію въ гр. кат. церкви и теперѣшне еѣ положене въ Америцѣ, а мѣжь иншимъ заявляе: „Ми, Русини приналежні до гр. к. церкви засуджені на смерть".

Не хочемъ тутъ входити въ полеміку зъ личными поглядами о. Дмитрова (а также треба додати, поглядами деякихъ зовсѣмъ розумныхъ свѣтскихъ Русинôвъ), що мовлявъ „попы радикалы" дали за богато волѣ народови въ справахъ церковныхъ и черезъ те довели до того, що въ декотрыхъ громадахъ найгôршѣ люде стали „босами" церковными. Скажемо лише що поглядъ такій, на нашу думку, невѣрный. Принципъ, що народъ повиненъ брати участь въ справахъ церковныхъ, е правдивый и добрый. Не сей принципъ виненъ, що по многихъ парохіяхъ стали „босами" церковными люде дуже ма[illegible]ртости — а винна [illegible]емнота и байдуж[illegible]бôльшости нашихъ [illegible]Що черезъ прикла[illegible] принципу до ту[illegible] церковныхъ об[illegible] потерпѣли деякѣ [illegible] а навѣть цѣлѣ [illegible], то зъ сего ще не [illegible]ть, щобы сей принципъ вôдкидати, такъ якъ не вôдкидають люде уживаня ножа задля того, що не оденъ ножемъ скалѣчивъ ся або и жите собѣ вôдобравъ.

Для насъ важнѣйшѣ тѣ зловѣщѣ слова: „Русины гр. к. въ Америцѣ засуджені на смерть", слова, якѣ и „Свобода" неразъ вже высказувала, а якѣ на жаль, нашѣ люде такъ мало беруть собѣ до серця.

Indian reservations.

Слова тѣ, се свята правда. Нѣхто хто мае очи, не може того не бачити. Римска церковь не хоче мати греко-католикôвъ въ Америцѣ, нѣ въ Канадѣ, нѣ въ Бразиліи, нѣ въ Сполученыхъ Державахъ. Доказомъ сего, еѣ розпоряджѣня. Греко-католики въ Америцѣ, се въ понятію римскои церкви вымираючѣ Индіяны, ихъ церкви и парафіи — се индіяньскѣ резервації. До часу ще, доки живе старе поколѣне, римска церква позваляе (хочь и не радо) греко-католикамъ мати своихъ попôвъ (навить жонатыхъ), вôдправляти свои богослуженя и т. п., але се все до часу тôлько. Колижь доросте друге поколѣне, дѣти що родились въ Америцѣ, римскѣ власти певно настановлять попами по теперѣшныхъ уніятскихъ церквахъ айрискихъ попôвъ и позаводять латиньскѣ богослуженя. Що до маеткôвъ церковныхъ, то они вже и теперь майже всѣ въ рукахъ айрискихъ бискупôвъ.

Справедливôсть каже намъ признати, що „попы радикалы" бачучи небеспеку грозячу гр. кат. церкви въ Америцѣ, старались запобѣчи сему и протестували прота канібальскои політики Риму. Та ба! Така рѣчь переходила ихъ силы, бо народъ зъ малыми выѣмками показавъ ся байдужнымъ, угорскѣ та москвофільскѣ попы выкорыстовували ситуацію для захоплюваня все свѣжихъ позицій, та для заявлюваня свои льояльности посредствомъ доносôвъ та інтриґъ, галицкій митрополитъ, котрого авторітетъ попы-радикалы пôддержували — кинувъ на нихъ каменемъ, а навить православнѣ попы станули по сторонѣ римскои, часомъ усвяченои політики.

Чижь дивно, що пôсля того усего наступила реакція, байдужнôсть, зневѣра?

Чи е якій ратунокъ?

Теперь заходить питане: чи е яке средство, що моглобъ выратувати вôдъ смерти завмираюче уніятство въ Америцѣ, чи може справдѣ тутешнѣ греко-католики, згôдно зъ волею римскою церкви, вымруть, и за якихъ 30—50 лѣтъ и слѣду по нихъ не остане?

Средство ратунку есть, ходить лише о те, чи греко католики мають въ собѣ ще досыть житевои силы, щобъ таке средство ужити, бо средство се дуже радикальне.

Ось оно: Всѣ греко-католицкѣ священики и люде въ оденъ часъ вôдказують ся признавати айрискихъ бискупôвъ своими епископами, а рôвночасно выбирають урядъ, якій домагаесь вôдъ краевыхъ епископôвъ чимъ швидшого заснованя греко-католицкои церковнои організаціи въ Америцѣ. Въ разѣ вôдказу або отяганя ся краевыхъ епископôвъ, полагоджують справу самѣ, въ спосôбъ найбôльше вôдповѣдный и згôдный зъ жаданями бôльшости.

Ужите такого средства вповнѣ можливе, бо дѣлаючи спôльно, священики и громады не булибъ нараженѣ на екскомунікаціи и другѣ неприемности. Всѣхъ айрискѣ бискупы не екскомунікують, а хочьбы и екскомуніковали, то черезъ те не зробилибъ имъ нѣчого. Сумнѣваемъ ся однакъ, чи гр. католики схочуть такого средства ужити. бодай не видно нѣчого по чѣмъ бы можна такъ судити. Зъѣздъ въ Cleveland, O., 18-того сего мѣсяця, мае на метѣ мабуть якись личнѣ інтересы та рахунки, а не добро гр. кат. церкви. А може? Поживемъ — побачимъ, а поки-що будемъ дивитись якъ тѣ, що величають себе „вѣрными греко-католиками" будуть спасати вôдъ неминучои смерти — свою церковь.

Листъ изъ Старого краю

Політична ситуація в Австро-Угорщині

на разі така: Угорський сойм відрочено таки в дни отвореня його, 15 вересня с. р. Ціле міністерство подало ся до димісії, яку король приняв. Коли корона не дійде з соймовою більшістю до згоди, то заіменує нове переходове правительство, яке розвяже сойм і розпише нові вибори. Мае се бути в жовтні с. р. А потім: знов скликане й відрочуване сойму і розвязуване сойму й розписуване нових виборів. Як забава, то забава. На загальне жадане програму забави ще раз повторить ся. Так бавлять ся політики...

Австрійський парламент мае зійти ся 26-го вересня с. р. Перша точка нарад: Заложене італійського університету в Ровереді. Соціяльно-демократичні посли, як уже згадано, грозять обструкцією. Коли не знайдуть союзників, то злучать ся дуже швидко, коли-ж знайдуть, то обструкція потревае трохи довше, а потім також урветь ся. Правительство буде торгувати ся з впливовими партіями і ухвалювати державні конечности. А потім перерва, бо будуть радити сойми, між иньшими і галицький польсько-шляхотський. Забава стае нудна, бо повтаряеть ся дуже часто. От, бавлять ся політики...

А нарід? Дае цісареви, що цісарське, Богови, що Боже, і сподіваеть ся ріжних благ від ріжних провідників. Так було не від нині і так буде ще довго, доки нарід не змудріе і сам не візьме свого визволеня в свої руки...

Вибори.

На Буковині мають відбути ся доповняючі вибори до парляменту з IV. курії в окрузі Чернівці-Серет-Сторожинець, звідки був послом Румун др. Лупу, теперішний президент буковинського краевого банку, який обнимаючи президентуру, мусів зложити мандат. О мандат убігаеть ся зі сторони Русинів др. Артур Малик, судія в Сереті, а з сторони Румунів др. Аврель Ончул, бувший голова „Вільнодумного Союза", що то заложив і розбив той „Союз". Виборчий округ числить коло 100.000 Русинів і коло 67.000 Румунів, так що послом повинен би вийти Русин, але чи воно так буде, не знати, а то з отсих причин: Зі сторони Румунів ведеть ся сильнійша аґітація, як зі сторони Русинів; Румуни пустять в хід також гроші; кандидат Румунів е визначний політик і здібний аґітатор, коли кандидат Русинів е полїтично майже зеро і звісний тілько як добрий судія, в кінці і краеве правительство починае що-раз більше сприяти Румунам, а що се значить для виборів, зрозуміе кождий, хто знае, що на Буковині послів іменуе властиво правительство.

В Галичині мають 31 жовтня с. р. відбути доповняючі вибори з V. курії в виборчім окрузі Станиславів-Рогатин-Підгайці-Бучач-Товмач. Правительственним кандидатом буде мабуть краевий інспектор для середних шкіл Іван Левицький, Русин з роду, який одначе у своїм урядованю зазначив ся як заїлий ворог Русинів. З руської сторони живу аґітацію за собою був розвинув у порозуміню з місцевими людьми Вячеслав Будзиновський, колишній радикал, тепер національний демократ, член редакції „Діла" і редактор „Свободи". Але заряд національно-демократичної партії (т. зв. »Народний Комітет«) не затвердив його кандидатури, тілько висунув против нього кандидатуру д-ра Теофіля Окуневського, адвоката з Городенки, який уже посдував і до сойму і до парляменту, а тепер заявив, що кандидувати не буде і в аґітації не брав ніякої участи. »Народний Комітет« заявляе в „Ділі", що за кандидатуру Окуневською заявив ся тому, що ситуація для Русинів при сім виборі е виїмково корисна і можна здобути сей мандат, коли кандидата попруть усі Русини без ріжниці партій, а такі шанси мае за собою як-раз др. Окуневський. Будзиновський е безперечно найбільше радикальним політиком у національно-демократичній партії, прихильником як найбільше радикальної тактики, навіть терористичної, і незатверджене його кандидатури значить, що провід у національно-демократичній партії мають люди дуже умірковані. Те незатверджене е також грубим нетактом зі сторони »Народного Комітету« супротив Будзиновського, бо воно значить, що »Народний Комітет« не мае до него, члена партії, редактора партійних ґазет, а автора маси аґітаційних брошур і единої в нашій літературі наукової праці „Хлопська посілість в Галичині", здібного й заслуженого народного аґітатора навіть стільки довіря, що до провінціонального адвоката. який навіть не хоче кандидувати. А заява „Народного Комітету", що в разі кандидатури Окуневського для Русинів шанси виїмково корисні, коли її перекласти із політичної мови на звичайну, може хиба те значити, що правительство дало зрозуміти, що Окуневського перепустить, а Будзиновського за всяку ціну ні. Бо се публична тайна, що в Галичині і опозиційні посли виходять лиш там і лиш ті, що їх перепустить правительство.

Переслідуваня Русинів у школі.

З початком сего шкільного року отворено в кінці першу клясу руської ґімназії в Станиславові. Але хоч польсько-шляхотський галицький сойм і ухвалив про людське око заложити ту ґімназію, то краева Рада шкільна вміла сей „дар" відповідно приправити.

І так директором ґімназії іменовано д-ра Миколу Сабата, дотеперішного професора польської ґімназії в Станиславові, звісного із своїх як найбільше ворожих відносин до шкільної молодіжи в загалї, а до руської особливо. В иньших руських ґімназіях не було директорів доти, доки ґімназія не мала всіх вісім кляс, бо там управителями були трохи можливійші люди і тому не хотіли їх так швидко іменувати директорами, а тут, коли ходило о іменоване чоловіка, до якого руський загал може відчувати хиба погорду й ненависть, зараз заіменували його директором.

Відтак краева Рада шкільна видала указ, що до першої кляси руської ґімназії можна приняти лише 135 хлопців, ну, і очевидно так стало ся.

Побачимо, чи і як заговорять про те просто нечуване надужите руські посли в соймі і в парляменті, і що на те відповість правительство. А надужите справді нечуване, бо в Австрії не вільно ограничувати з гори числа учеників, не вільно не приймати задля браку місця, тілько власти обовязані постарати ся, аби було місце, коли е ученики.

Властиво се не новина, бо закони е лиш на те, аби сильні покривали й оправдували ними свое насильство над слабими, але не всі ще се розуміють і замість надіяти ся на власні сили, надіють ся на закони.

26. вересня 1905. М. Л.

З Бразилійскої Руси.

Руский страйк при будові желізниці.

Де брак возових і желізних доріг, там рільництво, торговля, промисл, штука і наука в застою. Так було в стані Парана по день еміґрациї наших людей з Галичини. Рік 1896 е роком епохальним для Парани. Еміґрантів порозміщовано вправдї по кольоніях, однак велику часть затрудньовано при всяких роботах, в столици, а відтак при будові доріг і желізниць. Куритиба мала тоді подобу ледво до німецкого „Marktflecken", получена з близькими польскими кольоніями дуже лихими дорогами — сказавбим польскими — но ту промахнувбим ся, бо наші галицкі польскі то ще золото против тутешних так званих гостинців.

В самій Куритибі деревяні буди, бо лиш деякі домівства могли мати претенсиї до назви домів. Відтак брак буркованих улиць, мостів, хідників і осьвітленя. Улиці низше положені, то багна, що і в білий день застряг неоден по самі уха, особливо в дощевий час. Тож не дивно, що велика часть наших еміґрантів дістали добре платне заняте в самій столици. Тоді був горячковий рух в місті і улиці нівельовано і бруковано, доми росли як гриби по дощи, а заразом при них і хідники, відтак трамвай, електричне осьвітлене і т. и. Куритиба нині справді мае вигляд столиці. Але не в тім діло. Хотівем лишень зазначити, що то був одинокий час яко-тако доробитись, бо платня була по 9мілів денно майстрови, по 7 підмайстрови, а по 5 помічникам. Підмайстром нпр. при мурованю домів були такі, що подавали цеглу в Галичині або лишень виділи, як там муровано доми. До деревяних домів і до брукованя улиць то в нас меньше більше кождий майстер. Сотки людей мали случай доробитись, а тимчасом можнаб їх почислити на пальцях, що вміли заощадити сякий-такий ґрейцар; инші марнували, бо думали, що то так довше буде. — Рух в місті ставав чим раз меньший, попит за роботою чим раз легчий, платня менша, а вкінци не стало роботи, тож одні йшли на шакер, а другі за роботою при желізници.

При желізници ніхто не годен доробитись, а то з слідуючих причин: Платня дуже мала, виплата неправильна, удержане дороге. Пересічний заробок 3 м. денно. Так зарабляють наші Русини і Поляки, однакож Італіяни мають по одному мільови більше, а се не задля якости роботи, бо то в більшій части робота акордова — но задлятого,

що Італїянів не мож було інакше успокоїти, бо они сейчас страйкують.— І щож скажете на тое, що наші зносять спокійно тую ріжницю платні! Наші зворушились вправдї два рази задля неправильности платнї і то за намовою і під проводом Італїянів, но істория тих страйків досить непідхлїбна для наших так званих „Ґалісіянів“. Через неправильність виплати, робітники змушені вибирати по армазинях живність і одїж, тай немало задовжують ся по вендах. На борґ щось взяти їсти і випити якось лекше як за гроші. То одно. А по друге танше купує ся за готові гроші тай звичайно тілько то, що конче потрібне; а на борґ бере ся всьо, що лиш попаде в руки. По виплатї обрахують робітника так, що мало що лишає ся або і не стає. З того всім ясне, що Русини роблять при желїзници за лижку отрави і за сякий такий лах, щоб було чим окрити грішне тїло. А мілї́нери вже тепер тягнуть користь з працї робітника, а пізнійше потягнуть ще більше. Все кажу, що нашого хлопа можна порівнати з волом, що са мохіть пхає карк під ярмо.

Через наших людий терплять і Італїяни, бо они малиб ще більшу платню і правильну виплату, якби не наші. Ось опишу коротенько історию двох страйків, в котрих відіграли наші досить сумну ролю. Перед 4 роками не було виплати через 7 місяців, тож головний контінґент робітняків на Antonio Rebouças під впливом кільканайцятьох Італїянів дав ся наклонити до страйку. Італїяне позволили собі ще на маленький жарт з головним інжінером, а іменно вивели его раненько з хати без снїданя, бо напив ся лишень горнятко кави, привели его на місце роботи і дали му тачки до вoженя землї. Інжінер Мантіро возив довший час і мусїв, а Італїяни обступили его і пляскали в долонї з утїхи, коли спостерегли на делїкатних руках міхурі, а піт на чолї, а при тім викрикували з глумом: „Вози, иане, поки фіжон не зварить ся, бо ще твердий — ще не час на полуденок.“ „Знай яка то гірка праця, а чей тодї пошануєш бідного робітника.“ Наші прилучились вправдї до страйку, але не брали уділу в жартах. Вкінци умлїваючий Ментіро просить ся у робітників, щоб звільнили его від мук, тай присягав ся на колїнах, що сейчас виїде до Куритиби по гроші, виплатить всім, та що не зробить жадного ужитку за їх жарти. Поїхав, привіз гроші, але також і салдатів. Головних провідників страйку повязали, побили і порозганяли. Ось ту власне приходить сумна роля наших робітників, бо майже всї заявили, що їх Італїяни змусили до страйку, тай виявили імена головних аґітаторів. — Другий страйк відбув ся в падолисті м. р. також через спізнену виплату, але не всї Русини пристали до страйку. На страйколомів знайшов ся лїк: вечер закидали їм який старий лах на голови тай били, куда ся попало. Одному такой добре поторощили голову. Приїхав директор колїйовий, запевнив робітників, що виплата наступить най дальше до 2 х недїль. Так ся стало, але аґітатори потерпіли, бо стратили роботу. Італїяни псячать Ґалїціянів, бо тяжко їх намовити до страйку. Знаю лично деяких страйколомів, та належалоб подати їх і мена на памятку їх дїтям і внукам, але менї ся здає, що горбатого і доктор не напростує. Чи то треба аж аґітациї до страйку, наколи маленько платять, тай ще до того неправильно виплачують?! Чиж не відчувають робітники своеї кривди, що не можуть нїчого доробитись, хоть гірко працюють не то в будні дни, але і в недїлї і сьвята?! Чи робітники при колеї відпочивають хотьби в так урочисті свята, як Різдво або Великдень?! Чиж не гарують на спецї і на дощи і чиж не сплять по будах гей ті собаки?! Но і щож з того мають — лижку страви і жменю лахів.

Застановіть ся, любі краяни, над своєю долею, та не дайтесь визискувати богатирям-мілїоверам, домагайтесь висшої платнї, бо очивидно кривдите себе і свої дїти! А в кождім случаю не збещещуйте руского імени ломанем солїдарности і зраджуванем провідників страйку, бо они наражають ся так задля себе, як і за для вас.

Тих кілька слів возьміть собі до серця, щоб не кровавилось серце щирих прихильників робітничої кляси.

С. П. Куритиба, Парана.

Що чувати въ свѣтѣ.

Будапештъ, 2 жовтня. Проводирь радикальнои частины угорскои „коаліційнои партіи“, членъ державнои австрійскои рады, Цолтенъ Зенгіялъ, вôдкрыто призывае всѣхъ Угорщанъ въ угорско-австрійскôмъ вôйску до бунту, щобы въ той способъ пôдкрѣпити вымоги коаліційнои партіи. Въ вôдкрытôмъ листѣ, передрукованôмъ майже всѣми мадярскими часописями, вôнъ звертаеть ся до всѣхъ офіцирôвъ, котрѝ суть мадярского походженя, и проситъ ихъ не слухати команды, коли вона буде дана не на мадярскôй мовѣ.

Въ Гишпаніи, въ провінціи Андалузія, уже три мѣсяцѣ панує такъ сильный голодъ, якого тутъ ще нѣколи не знали. До того часу вôдъ голоду умерло 10 тысячь душъ. Теперь щоденно умирае 900 душъ, а 75 тысячь бѣднѣйшого селяньства завдяки злому ѣдженю и хоробамъ знаходить ся въ такôмъ нужденнôмъ станѣ, що незадовго также мусять умерти. Всѣхъ голодаючихъ больше якъ 1 міліонъ.

Лондонъ. Зъ вôдтамъ пишуть, що въ Индіи (Англійскôй кольоніи) панує голодъ и чума. Для пануючихъ клясъ Англіи повстало питане: чи може принцъ (наслѣдникъ англійского престолу) предприняти свою подорожь по Индіи? Имъ розходить ся о те, щобы принцъ не завважъвъ нужденного положеня краю и мешканцѣвъ. Часописи, люто гумористикуючи, годять ся зъ тимъ, що принцъ може подорожувати по Индіи. Въ однôй зъ нихъ пишеть ся: „У всякôмъ разѣ принцъ може не ѣздити по тыхъ окраинахъ, де панує голодъ, бо Индія велика, и принцова подорожь може обмежити ся тôлько тыми окраинами, де нема голоду; тимъ бôльше, що принцъ мае о стôлько замало часу, що на той часъ выстарчить тыхъ окраинъ, де нема голоду. Друга часопись пише: „Въ индійскôй провинціи Пенджабъ, котрои число мешканцѣвъ выносить бôльшь якъ 20 міліонôвъ, за 12 тыжнѣвъ вôдъ марта до мая умерло вôдъ чумы 250 тысячь туземцѣвъ. А у всѣй Индіи вôдъ сѣчня до середины цвѣтня умерло 570,000. И жаденъ чоловѣкъ у всѣй Англіи не знавъ о тôмъ. А то чому? Бо Англики уже привикли до того за попереднѝ роки, коли въ Индіи вôдъ чумы умерло пôвтора міліона людей. Въ 1903 роцѣ умерло 750 000, въ 1902 — 577.000, въ 1901 — 270.000. Але нынѣшный рôкъ принесе ще бôльше офѣръ.

Заворушеня въ Росіи.

Въ Петербургъ привозять що дня богато жовнѣрôвъ зъ Манджуріи. Майже всѣ вони хорѝ на дезінтерію за для тои причины, що въ дорозѣ мали зле ѣджене. Въ своихъ листахъ, що жовнѣры пишуть домôвъ, описують ся великѝ стражданя, якихъ вони зазнали въ дорозѣ. Оденъ зъ тыхъ листôвъ бувъ надрукованый въ нѣмецкôй часописи. Жалуючи ся на шеститыжневу подорожь въ тягаровыхъ та скотскихъ вагонахъ, причѣмъ ихъ дуже зле годували, такъ, що вони весь часъ перебували голодными, вôнъ мѣжь иншимъ пише; „Наша подорожь вôдъ Манджуріи до Москвы була гôршою, нѣжь сама вôйна... Въ вагонѣ насъ було 40 душъ; по дорозѣ до Москвы зъ нихъ умерло 10. Решта всѣ хорѝ напôвмертвѝ, такъ, що поки доѣдуть домôвъ, певно половина зъ нихъ умре. Бôльша частина зъ тихъ, що лишили ся живыми по вôйнѣ умира дорогою. Насъ посадили въ вагонъ, замкнули, и бувало, що цѣлыми днямє не давали нѣ ѣсти, нѣ пити, нѣ медицины хорымъ. Здавалось, що урядъ навмисне все те робивъ, щобы моромъ довести насъ до смерти... На стацін въ Москвѣ бôльшôсть зъ насъ були о стôлько слабѝ, що не могли самѝ выйти зъ вагона. Публіка жахала ся, бачивши насъ—о стôлько страшный и нужденный видъ мали мы... Але мы покляли ся, хто тôлько лишить ся зъ насъ живымъ, въ кровавôй пôмстѣ нашому урядоки, якого мы вважаемъ за головного виновника нашихъ бѣдъ... Богато жовнѣрôвъ, що подôбно намъ, вертають ся зъ Манджуріи поробили ся революціонерами, и волять умерти дома въ боротьбѣ зъ урядомъ...“

Цей листъ показує, чого може сподѣвати ся россійскій урядъ вôдъ тои арміи, що вертае ся зъ Манджуріи домôвъ.

Москва. Тутъ почавъ ся загальный страйкъ робôтникôвъ и студентôвъ. 7-го жовтня до страйку пристали хлѣбопеки. Готового хлѣба не выстарчить и на 2 днѣ. Въ мѣстѣ зупинивъ ся рухъ, бо кондукторы стріткаръ також застрайкували и навѣть, щобы мôцнѣйше тримавъ ся страйкъ, порозбивали усѣ кары. 9-го жовтня була удержана величезна демонстрація. На мѣсце демонстраціи було выкликане вôйско, зъ котрымъ у демонстрантôвъ завязала ся гаряча бôйка. Въ рештѣ, вôйско розогнало демонстрантôвъ. Скôлько зôстало убитыхъ и пораненыхъ, не можна знати, бо усѣ улицѣ, де була бôйка, були обчепленѝ кордономъ, а мертвыхъ и раненыхъ ховали по дворахъ.

Въ мѣстѣ не выходить жадна часопись. Петербурскѝ часописи, що були привезенѝ треномъ, були захопленѝ ще на діпѣ страйкуючими друкарями и знищенѝ. Обявлено военный станъ. Але въ вôдозвѣ, яку выдавъ начальникъ мѣста до вôйска, вôйску надають ся такѝ права, якими некорыстаеть ся вôйско жаднои цівілізованои державы навѣть въ завойованôмъ краю. Поліція и жовнѣры мають право арештувати кого хотять и робити трусъ въ помешканяхъ приватныхъ людей. Въ центральнôмъ и столичнôмъ мѣстѣ Росіи створило ся таке положене, неначе тамъ запанувала неприятельска армія, котра доперва тôлько штурмомъ здобула собѣ мѣсто. Жовнѣры и поліція вламують ся въ помешканя приватныхъ людей, бють и калѣчать, якъ хто противить ся имъ, и рабують де цѣннѣйшѝ рѣчи. На однôй зъ центральныхъ площь експльодувала бомба, въ наслѣдокъ чого 12 душь козакôвъ зôстали убитыми. Взагалѣ, положене въ Москвѣ е подôбне до того, яке було въ Петербурзѣ въ часѣ кровавои недѣлѣ.

Въ центральнôй Росіи нує голодъ. Голодае селяньство въ 138 повѣтахъ, числомъ 18 міліонôвъ душъ. Земство не може взяти на себе клопôтъ прогодувати голодаючихъ, бо годувати прийшлось бы до нового урожаю, себъ то до липня слѣдуючого року, а на це у земства не выстарчае грошей. Сподѣватись якои небудь запомоги вôдъ державного уряду — годѣ.

В справі гр. кат. церковної громади в Ню Йорку.

По відїздї о. Н. Підгорецкого з Jersey City, N. J. показала ся конечна потреба заснованя парохії рускої в Ню Йорку. Кажу, по відїздї, бо заки був о. Підгорецкий, він і J. C. і Ню Йорк і доокoличні плейзи тримав своєю енерґічною рукою.

Захорoвав тяжко о. Підгорецкий, а о. Обушкевич впав, як чорний крук на парохію хорого брата во Христї зруйновав і парохію в Jersey City так далеко, що она нинї стоїть перед неминучим упадком.

Знайшли ся люди в Ню Йорку, котрі винайшли відповідний будинок на церков, спорядили его і дали посьвятити на гр. к церков.

На просьбу комітету церкви сьв. Юрія в N. Y. і на усильну просьбу о. Чаплиньского, котрого люди просили бути там парохом, я поїхав до Ню Йорку і в Недїлю 1. Октобра відслужив Сл. Божу, вечірню і був предсїдателем мітінґу церковного.

Перед Сл. Божою говорили зі мною люди за ріжні справи, між иншим і за те, що церков записана на 3 людий, не на громаду церковну. Я заявив тим людям, що се дійсно не повинно бути, але я на мітінґу вислухавши обі сторони — щось о тім скажу.

По Сл. Божій — не на проповіди, як пишуть деякі люди в „Правдѣ“, бо на проповіди говорив я о сьв. кресті, але перед „благословенієм“ — сказав я коротким змістом слїдуюче: Я приїхав тут не як делеґат, не як представитель якої небудь партії, не як заступник збору сьвящеників, але як о. духовний на запрошене кількократне тутешного комітету церковного, щоб в вашій новій церкві відправити Сл. Божу і послужити вам в ваших справах душевних. Зачуваю, що у вас суть непорозуміня вже навіть тепер, коли ви еще нїчого не маете. Заявляю, що в гр. к. церкві нема автономії; в католицкій церкві мусить бути така власть, яка після прав тої церкви приписана. Ту в тій гр. к. церкві в Ню Йорку, мусить бути сьвященик перший трості і предсїдатель ex officio. Як так буде, буде мати сьвященик і повагу а всякі сварки не можуть мати місця.

Ми — між котрими був і я, далисьмо народови за богато волї в справах церковних і допровадилисьмо до того, що найгірші люди, возьміть примір з Jersey City, були босами в церкві, росказовали найчеснїйшим сьвященикам, а тепер ті боси надувши людий, повинні сидїти в арештї, а не волочити ся по других парохіях.

По вечірни був meeting комітету церковного; незадоволені члени комітету не явили ся. Переглянувши всї рахунки і документи купна церкви — запала ухвала на мое внесене, — що з хвилею, коли приходить сьвященик до Ню Йорку тих трех людий, що записані на „дїді“ — Тарнавский, Хромовский і Лазорчик — виписують ся, а церков — на підставі чартеру, переходить на власність громади церковної.

До нїчого иншого я не мішав ся, бо се не була моя річ — і нїхто мене о нїяку иншу роботу не просив.

Мушу однак зазначити, що робота, якої підняло ся кількох сьвітских людей около купна церкви на так прекраснім місци в великім Ню Йорку, заслугує безперечно на похвалу. Величезна майка заслуги припадає на особу п. А. Хромовского. Правди нїгде не скриеш.

На допись, яка появила ся в „Правдѣ“ минувшого тижня — я би не відповідав, еслиб не було там підписів тих людий, котрі зі мною в дверях церкви говорили. Мої Панове! Се не правда, що ви пишете. Я виразно сказав в церкі, що я не е нїякий делеґат — але говорю лиш сам від себе мої власні погляди. Я не говорив, що сьвященики мають взяти людий порядно в руки і не дати їм нїякої волї, але я казав і кажу, що в справах церковних сьвітский чоловік не може росказовати. Я не спімнув анї словом в моїй бесїдї про „бунтовників і анархістів“. Се не правда. Я виджу з того всього, що ви Панове, хоть говорилисьте зі мною особисто і чулисьте, що я публично в церкві говорив, перекручуете мої слова і говорите неправду. До таких людий не можна мати довірія — тай на їх слова годї спустити ся.

При кінци еще кілька щирих і ясних слів. Застерігаю ся; я говорю се від себе — без жадного мандату — так, як говорив я лиш від себе самого в нюйорскій церкві сьв. Юрія.

Ми, та партія, котру в Америцї називають „попи радикали“ — хотїли нашому народови волї — всюда, навіть в церкві. Після дуже коштовних досьвідів прийшли ми до переконаня, що в церкві гр. катол. не можлива свобода, але послух. Не можлива свобода навіть тогди, колиб до гр. кат. церкви найбільше інтелїґентні люди належали. Чому? Бо інституція церковна того собі не жичить і справа скінчена. Се есть католицка церков, менче з тим, що обряд греческий. Ми дурили ся усякими надіями — видумовали всяке можливе, робили в найліпшій вірі — щиро і чесно — за нами нема нїякого лукавства — тай стрітилисьмо ся кінцево з клясичним non possumus. Ми навіть оподївали ся, що Митрополит Галицкий, найбільше інтересований в наших церковних справах, приїде і бодай розслїдить наші церковні відносини, але его власти дали ему на той час иншу роботу, казали поїхати до Єрусалиму та ще і хлопів з собою забрати. До Америки рускому епископови нема шіфкарти. Що з того виходить?

Ми Русини приналежні до гр.кат. церкви, засуджені на смерть. Нїякі мітінґи нам не поможуть. Петиції і меморанди пуста робота. Ми знаемо дуже добре, що наші маєтки церковні, записані на gr. cath. church, належать вже нинї до орґанізації рим. катол. Чомуж тратити стілько працї і грошей на непотрібну борбу?

о. Нестор Дмитрів.

СПРАВЫ „СОЮЗА".

Головный Урядъ „Р. Н. С." на роки 1904—1906.

Головный председатель { КОНСТ. КИРЧОВЪ, 140 Essex Str. Jersey City, N. J.
Головный секретарь { С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J.
Головный касіеръ { АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-председатель.........С. Митренко OLYPHANT, PA.
Заст. секретаря ....Иос. Кульчицкій BALTIMORE, Md.
Заст. касіера ....А. Янковичь MC ADOO, PA.

Радні:

А. Валевскій..............St. Louis, Mo.
А. Семаницкій...............Trauger, Pa.
К. Кобанъ.....................Olyphant, Pa.
Ал. Сорока.................Plymouth, Pa.
Иванъ Парилякъ........Terryville, Conn.
Ив. Сенько....................Jessup, Pa.

Ихъ заступники:

Ив. Посипанко ....Mc Adoo, Pa.
Ник. Домбровскій............Eleanor, Pa.

Контрольна комісія:

О. А. Улицкій..............Ansonia, Conn.
Мих. Турковскій ....McKees Rocks, Pa.
Ив. Воргачь...............Mt. Carmel, Pa.

Головный организаторъ:

о. Н. Подгорецкій Box 543, South Fork, Pa

ЄСЛИ на якôмъ плейсѣ васъ є 10 до 15 Русинôвъ а хотѣли бы сте приступити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про се головному председателеви Konst. Kyrczow, 140 Essex Str., Jersey City, N. J. а вôнъ вамъ дасть близшій поясненя и пришле потрѣбнѣ рѣчи.

Вôдозва.

Взывае ся всѣхъ пп. секретарѣвъ „Союза", котрѣ еще не заплатили за календарѣ зъ 1905 р., щобы сейчасъ пôслали належитôсть за розпроданѣ календарѣ на адресу Rev. N. Strutynsky, Box 375, Olyphant, Pa. Нерозпроданѣ календарѣ просимъ поки-що еще переховати у себе и не вôдсылати, поки не дасть ся знати о тôмъ въ „Свободѣ".

Вôдъ головного Уряду „Р. Н. С".
К. Кирчôвъ председатель.
С. Ядловскій секретарь.

ПОСМЕРТНЪ ВѢСТИ.

АННА ПАЛѢНОВСКА, донька Ивана, членкиня Р. Н. Союза, вôдд. 40 Scranton, Pa., упокоила ся 11-го Септембра, 1905.

МАРІЯ ЛЕЩИШИНЪ, жена Николая, члена Р. Н. С. вôд. 15. въ Buffalo, N. Y. упокоила ся 13. вересня ср.

Вѣчная память!

Ч. 665. **КВІТЪ** $100.00

на сто долярôвъ, котрѣ п. Юрій Клованичь отримавъ яко надзвычайну запомогу за утрату ока зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Pleasant Valley, Pa., Oct. 2 1905.
Юрій Клованичь.
Свѣдки { Павло Кристяникъ, Иванъ Царикъ.
Василь Клованичь, предс.,
Михайло Криваничь, секр.

Ч. 670. **КВІТЪ** $17.00

на сѣмнайцять долярôвъ, котрѣ п. Михайло Венѓляшь отримавъ яко посмертну запомогу по сынѣ Михайлѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Northampton, Pa., Oct. 2, 1505.
Михайло Венѓляшь.
Свѣдки { Йосифъ Ѓеренда, Мих. Чепелякъ,
Гаврілъ Онущакъ, предс.,
Мих. Петрикъ, секретарь.

Ч. 663. **КВІТЪ** $600.00

на шѣстьсотъ долярôвъ, котрѣ п. Анастазія Осѣракъ отримала яко посмертну запомогу по мужу Павлѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Plymouth, Pa., Sep. 18, 1905.
Анастазія Осѣракъ.
Свѣдки { Ив. Ярощакъ мол. Иванъ Нѣмець,
А. Каникъ, председатель,
Стефанъ Гринякъ, секр.

Перестали бути членами Р. Н. Союза.

В. 4. Кадубець Несторъ
Кадубець Осифъ, дитина
Кадубець Николай „
В. 22. Попикъ Иванъ
В. 30. Клосъ Митро
Дунда Стефанъ
Катулька Николай
Вельґошь Семанъ
В. 40. Бѣлець Михаилъ
„ Василь
„ Петро, дитина
„ Михаилъ „
Лукачь Иванъ „
„ Михаилъ „
„ Марія „
„ Анна „
Палѣновска Анна „
В. 58. Шварцъ Иванъ
Фондакъ Осифъ
Кимакъ Грицъ
Луцѣвъ Олена
Фенчишинъ Иванъ, дит.
В. 77. Обшарный Михаилъ
В. 79. Ѓенякъ Томко
В. 83. Слабикъ Олена
Боцко Юлія
В. 95. Маслей Юрій
Солтысъ Семанъ
В. 96. Афтаназъ Петро
В. 108. Серединьскій Стефанъ

Въ той рубрицѣ будемо подавати имена всѣхъ, хто выступивъ зъ Р. Н. Союза, умеръ або зôставъ вымазаный въ наслѣдокъ неплаченя припадаючихъ на него вкладокъ.

ПП. секретарѣ Союза зволять подавати намъ докладно, пôсля кождого мітингу, имена тихъ, котрѣ перестали бути членами Р. Н. Союза.

Рухъ
въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

РÔЧНЫЙ МІТИНҐЪ

товариства „Зорѣ" вôдбуде ся въ Суботу дня 14-го Октобра 1905 о годинѣ 8-ôй вечеръ у Liberty Hall, 257—259 E. Houston Str., New York. На тôмъ мітинґу вôдбуде ся рôчный обрахунокъ касы товариства, буде ся выбирати новый урядъ, ухвалювати новѣ справы, и принимати новыхъ членôвъ до товариства „Зорѣ" и до Р. Н. Союза безъ вступного. Просимо, щобы кождый членъ товариства не тôлько самъ прийшовъ на сей мітинґъ, але щобы припровадивъ зô собою бодай одного свого приятеля, що еще не належить до товариства анѣ до Р. Н. Союза. Братя Русины, горнѣть ся до купы, нехай не буде анѣ одного мѣжь нами хто не належавъ бы до нашого товариства. Наше товариство въ разѣ слабости платить $3.50 тыжнево бенефітъ за 30 цнт. на мѣсяць, а Союзъ платить 600 долярôвъ за 70 цнт. мѣсячного. Тожь незабудьте Братя прибути на той рôчный мітинґъ, а безъ вступного можете бути принятѣ до нашого товариства и до Союза. — Комітетъ:

Михаилъ Тарнавскій, пред.,
Андрей Корпанъ, касіеръ,
Йосифъ Шкрибайло, секр.

ТОВАРИСТВО

„Запорожска Сѣчь" въ Ню Йорку, вôдд. 117 Р. Н. Союза, буде принимати новыхъ членôвъ до товариства и до Руск. Н. Союза безъ вступного въ мѣсяцю Октобру черезъ цѣлый мѣсяць. Мітинґи вôдбувають ся що мѣсяця въ першу суботу по 15-ôмъ. Просимо всѣхъ Русинôвъ зъ околицѣ Ню Йорку, котрѣ ще не належать до жадной орґанізаціи, приступити громадно до нашого товариства и до Р. Н. Союза. Наше тов. выплачує 3 дол. тыжневого бенефіту пôдчасъ слабости за 30 цнт. на мѣсяць, а Р. Н. Союзъ 600 дол. посмертного за 70 цнт. мѣсячного. Прошу васъ дорогѣ братя, памятайте на смутну годину, бо не знаєте коли и яка доля кого чекає; чоловѣкъ нынѣ жиє а завтра въ земли гниє. Въ котру сторону пôди все иншу новину чути. Неодного Русина убило при роботѣ або и такъ померъ а потôмъ не було єго за що похоронити, бо не належавъ до жадной орґанізаціи, такъ що другѣ складали ся на умершого; чи то не встыдно для насъ? Неодного покалѣчило при роботѣ и зôставъ ся безъ руки або ноги. Боже, не дай такихъ припадкôвъ. А памятайте, що Р. Н. Союзъ выплачує не лишь посмертне, але такожь въ разѣ калѣцтва. Упоминаю васъ, дорогѣ братя, еще разъ, нехай нѣхто зъ васъ не вôдкладає зъ дня на день, бо дуже часто нещастя трафляють ся. Неоденъ говорить: Е, я еще маю часъ; другій радъ бы приступити, але нема го кому на тую дорогу навести; а не вôдъ одного чувъ емъ, що каже: О, я волю тѣ грошѣ пропити а нѣжь маю тамъ платити, я маю свою орґанізацію. Але не дай Боже, якъ загляне коло него остатня година, що має зъ тимъ свѣтомъ розстати ся, а лишає жену и дѣти дрôбненькѣ, тогды то єго власна орґанізація не хотѣла бы похоронити, тогды то єго орґанізація не заопѣкувала бы ся єго женою и дѣтьми, тогды певно вôнъ спôмне за правдиву орґанізацію, за товариство и за Р. Н. Союзъ, але уже буде за пôзно. Еще разъ вôдзываю ся до васъ, дорогѣ братя Русины, не вôдкладайте свôй часъ на дальше, а лихѣ свои замыслы покиньте, бо коли будемо мали часъ до орґанізаціи приступити, якъ будемо въ гробѣ гнити? А, братя, тогды буде за пôзно. Приступайте громадно до нашого товариства, а мы васъ приймемо. Любѣмъ ся взаимно и руки собѣ подаймо. Мітинґи вôдбувають ся въ кожду Суботу по 15-ôмъ пôдъ ч. 46 Avenue A въ Ню Йорку.

С. Смолякъ, секретарь.

БРАТСТВО

св. Арх. Мих. въ Гейзелтонъ, Па. вôдд. 85, буде принимати новыхъ членôвъ въ мѣсяцю Октобрѣ въ другу Недѣлю по першôмъ, а то вôдъ 18 лѣтъ до 30 безъ вступного, а вôдъ 30 до 45 лѣтъ за пôвъ вступного. Братя Русины зъ Гейзелтону и околицѣ приступайте чимъ скорше до Руского Народного Союза въ Америцѣ, бо знаєте добре що може зъ насъ не оденъ полишивъ въ старôмъ краю вôтця и матѣрь и жену и дѣти и приѣхавъ тутъ до Америки и родины не найшовъ жадной. Котрый єсть чесный Русинъ то вступає до Р. Н. Союза въ Америцѣ, абы забезпечити себе и свою родину въ старôмъ краю, бо якъ Богъ допустить на чоловѣка нещастє, то Р. Н. С. и братство заопѣкують ся нимъ тутъ скорше якъ родина въ старôмъ краю. Отжежь братя Русины приступайте якъ найскорше, щобы колись въ разѣ нещастя вашого вашимъ тѣломъ чужій народъ не пометовавъ по стрітахъ и по ровахъ.

М. Мардинякъ, председат.,
П. Галецкій, секретарь.

ПЕРШИЙ ВЕЧЕРОК

получений зі сьпівами і декламаціями, устроєний старанєм читальні „Просьвіти", відбуде ся в Суботу 14-го Жовтня с. р. в Grand American Hall, під ч. 622—4 S. 4th Str., ФІЛАДЕЛФІЯ ПА.

Початок вечерка о 7-ій годині вечер, початок концерту о 9-ій годині вечер. Вступ 25 цнт. Женщинам вступ вільний. Буде грати руска музика.

Поневе читальня устроює перший вечерок з концертом длятого запрашає всіх Русинів з Філаделфії і околиці. Хто прийде, не пожалує. Перше, що учує сьпіви і декламації патріотичні і жартобливі; друге, розвеселить ся і насьміє ся до несхочу; трете, що буде міг розповісти своїм кревним та знакомим, що бачив і що чув.

Тож просимо, прибувайте як найчисленнійше, а не пожалуєте. За добру музику і забаву ручить

КОМ ТЕТ:
Михайло Поляк, Іван Кречковский.

ПОВѢДОМЛЕНЄ.

Тов. „Запорожска Сѣчь" въ Ню Йорку, вôдд. 117 Р. Н. Союза, устроює БАЛЬ въ суботу, дня 28 жовтня, 1905, въ Ліберти Гали, пôдъ ч. 256—258, Houston Str., на котрый запрашаемо сердечно всѣхъ чесныхъ Русинôвъ прибути. Початокъ балю о год. 7-ôй вечеромъ. Вступъ вôдъ особы 25 цнт. За добру музику ручить

КОМІТЕТЪ
Данило Галицкій, председат.,
Михайло Ханачѣвскій, касіеръ,
Симеонъ Смолякъ, секретарь.

БАЛЬ, БАЛЬ!
Нечуваний Баль!

Чи чуєте? Нечуваний! Бо той баль устроюють славні читальняники з Мікісракс і Питсбурґ.

Баль буде 23-го Октобра с. р. в новій гали в McKees Rocks, Pa., там де був баль славний брацтва св. Димитрія.

Просимо всіх наших приятелів.
Мих. Турковский, Ізидор Костюк, Євтихій Бодак, Іван Баґан, Павло Каршиневич, Мих. Попіль.

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює братство сьв. Косми і Дамяна дня 28-го Октобра, в Суботу вечером, в гали на High Str., Ansonia, Conn. Початок балю о 7-ій годині вечер. Вступ 25 цт. На той баль запрашаємо всіх Русинів місцевих і околичних взяти численну участь. Музика буде знаменита; напитки і перекуски всякого рода з винятком парухи.

Як відомо Русинам з Ansonia, Derby, Shelton і Seymour то 4-го Липня, 1904 р. мы заложили бр. сьв. Косми і Дамяна. Бр. се є молоде, але важне. В нашім бр. суть люди двоякого пола, т. є. мужчини і женщини. Братство наше виплачує 5 дол. тижневої запомоги в разі слабости; вкладки місячні дуже приступні, бо лиш 25 цт. на місяць. Братство наше істнує лиш оден рік, однак має поважне число членів, близько 200. На балю будемо принимати нових членів, тож кличем до вас, Русини, ставайте в ряди, бо в лучности сила.

За добру музику і забаву ручить КОМІТЕТ:
М. Пелех, предсідатель,
К. Горбаль, секретар.

ВЕЛИКІЙ БАЛЬ

устроює руске товариство „Зоря" въ Ню Йорку, вôдд. 69 Р. Н. Союза, въ Суботу дня 11 Новембра 1905 р. въ Ліберти Галѣ, 255—263 Е. Гавстонъ ул., Ню Йоркъ. Початокъ о годинѣ 7-ôй вечеръ. Вступъ вôдъ особы 25 цнт. Просимо нюйорскихъ Русиновъ взяти численну участь въ забавѣ зъ нами. За щироруску забаву ручить

Комітетъ балевый:
Андрѣй Кашиньскій, пред.,
Василь Яхницкій, касіеръ,
Йосифъ Шкрибайло, секр.,
342 Cherry Str., New York, N Y.

Где єсть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене наперед.

ДЕ ЄСТЬ?

Филипъ Андричь зъ села Боська, повѣтъ Сянôкъ, Галичина. Передъ 3 роками бувъ въ Фордъ Сити, Па. а теперь нема о нѣмъ жадной вѣстки. Вôнъ належавъ до Союза. Хтобы о нѣмъ знавъ зволить написати на понизшу адресу, а дôстане добру нагороду.

Olexa Sudik,
ALDEN STATION, PA.

ДЕ ЄСТЬ?

Иванъ Царикъ, зъ Кустаровиць, пов. Сянôкъ, въ Галичинѣ. Десь подѣвъ ся на початку сего року зъ Donora, Pa. и нема про него вѣстки. Хто бы знавъ про него, нехай напише на адресу:

Joseph Filipczak,
Box 215, DONORA. PA.

ДЕ Є?

Г. Климковичъ. Мешкавъ пôдъ ч. 118 E. 2nd Str., New York. Хто бы знавъ про него, зволить написати до редакціи „Свободы".

SVOBODA,
Box 353, Scranton, Pa.

ШУКАЮ

Прокопа Войтовича, родомъ зъ Лѣщинъ, горлицкого повѣту. Два роки тому мешкавъ въ Carnegie, пôдъ ч. 17 Oak Alley, а теперь має бути десь недалеко Питсбурга. Хто бы знавъ о нѣмъ, нехай дасть менѣ знати а дôстане добру нагороду. Або вôнъ самъ най ся зголосить въ дуже важнôй справѣ еще сего мѣсяця, бо якъ нѣ, то я єго инакше знайду.

John Buranicz,
c/o Winton Bros' & Dear,
CEDAR LAKE, IND.

ШУКАЄ МІСЦЯ.

Вправний, молодий дяк, василіяньскої школи, з Галичини. Може заняти ся також школою дітий, як і хоральним сьпівом. Зголошеня з поданем условій просить прислати на адресу:

Y. K., 133 Clinton Str.,
40-41 NEW YORK, N. Y.

ПОДЯКА.

В імени Революційної Української Партії Закордонний Комітет приносить щиру подяку всім американським Русинам-Українцям, які не відмовились матеріяльно запомогти своїм борючим ся за волю і щастє братам-робітникам російської України. Одночасно складаємо щиру подяку Хвальній Редакциї „Свободи", що перша піднесла квестію матеріяльної допомоги Революційній Українській Партії в Америці, і ласкаво утруднила себе орґанізацією самої допомоги.

З вдячністю
Закордонний Комітет Р. У. П.
Львів, 23. IX. 1905.

ПОСВЯЧЕНЄ

новозбудованои церкви въ Peekskill, N. Y. вôдбуде ся дня 22. Октобра, 1905 о годинѣ 10.30 рано. На се посвячене запрошуємо усѣ славнѣ брацтва зъ околицѣ усѣхъ Русинôвъ та Русинки. Гостей приймемо радо.

За Раду Церковну:
Михаилъ Снайдеръ, предс.,
Андрѣй Лукачко, секретарь.

— ХТО посылає грошѣ до Р. Н. Фонду, то най пише на чеку, або моніордерѣ A. Sharshon, (Shamokin, Pa.). а той чекъ чи моніордеръ най зашле до о. Велигорского.

Такъ само, хто посылає грошѣ до Р. Н. Дому, най пише чекъ чи моніордеръ на имя A. Sharshon, (Shamokin, Pa.), а той чекъ най посылає до о. Струтиньского, бо п. Иванъ Ґлова выѣздже до краю и длятого на его мѣсце касіеромъ Р. Н. Дому и Р. Н. Фонду ставъ п. А. Шаршонь.

Цѣкавѣ книжки

* Америка.........................15 ц.
Американьскій шляхтичь...............15 ц.
* Ангелъ та пустельникъ и другѣ рѣчи.........................15 ц.
Борба клясъ и чому робôтники орґанізують ся..........15 ц.
Весела книжочка въ образками....30 ц.
* Грѣхи міліонерôвъ и т. п. С. 7..15 ц.
Дещо зъ історіи православнои місіи въ Америцѣ.................10 ц.
Дещо про звѣрята...................30 ц.
* Двѣ левады и т. п. С. 5...........15 ц.
Дещо про права и суды въ Сполуч. Державахъ.....................10 ц.
* Дорога любови, то Божа дорога С. 6........................15 ц.
Жовнѣръ...........................10 ц.
Журавлѣ...........................15 ц.
* Житє, зарôбки, орґанізаціи и т. п. въ Спол. Державахъ..............15 ц.
Зубъ за зубъ.......................10 ц.
* Казки про Жидів...................15 ц.
Капіталъ и праця...................15 ц.
Конституція Спол. Державъ.........10 ц.
Книжка Рахункова..................50 ц.
Марія...............................10 ц.
* Наверненый Грѣшникъ..............20 ц.
Народный рухъ австро-угорскихъ Русинôвъ........................15 ц.
Образки и загадки...................10 ц.
Образки зъ Америки.................10 ц.
Оповѣданя..........................15 ц.
Про вôдступникôвъ вôдъ рос. православія..........................10 ц.
Провôдникъ руско-англійскій (тлумачь)..........................50 ц.
* Про нутро землѣ...................25 ц.
Подземнѣ скарбы....................25 ц.
Покуса..............................10 ц.
Розмова Поляка, зъ Русиномъ.......10 ц.
Руско англійскій словарець..........20 ц.
* Релігійнѣ вѣрованя старинныхъ народôвъ.........................20 ц.
Смерть...............................10 ц.
* Стародавнѣ казки та оповѣданя....15 ц.
Страйкъ.............................20 ц.
Тарасъ Шевченко....................15 ц.
Тимко Гаврилюкъ...................15 ц.
* Хто зъ чого жіє....................15 ц.
* Якѣ то є люде на земли, зъ 20 образками.........................50 ц.

Тимъ, що схочуть занятись роспродажею повысшихъ книжокъ дамо добрый процентъ.

Безъ грошей не вышлемо книжокъ нѣкому.

Адресъ:
„SVOBODA" BOX 353, SCRANTON, Pa.

Австрійскѣ грошѣ дуже станѣли!

Теперь найлѣпша пора посилати грошѣ до краю.

Хто хоче скоро и безпечно пôслати грошѣ своѣй родинѣ до Галичины, Буковины, Угорщины або Росіи, нехай пôшле ихъ черезъ „Свободу".

По близшій інформации пишѣть на адресъ:

Svoboda,

Box 353, Scranton, Pa.

Зовсѣмъ дармо

пôшлемо кождому Русинови книжокъ вартости **50 центôвъ,** єсли пришле намъ на „Свободу" не менче якъ **2 доляры** найдальше до 1-го Новембра 1905 р.

Книжки выбирайте зъ тыхъ, що оголошенѣ въ числахъ „Свободы" пôдъ заголовкомъ **„Цѣкавѣ книжки"**.

Грошѣ высилайте чекомъ, почтовымъ або експресовымъ моніордеромъ на такій адресъ:

SVOBODA, Box 353, Scranton, Pa.

Памятайте, що „Свобода" є найстарша руска часопись въ Америцѣ, и въ нѣй є бôльше що почитати, якъ въ якôй небудь другôй тутешной рускôй газетѣ.

Єсли знаете людей, що ще не бачили нашои „Свободы" а хотѣлибъ собѣ єѣ записати, пôшлѣть намъ ихъ адресъ, а мы имъ вышлемо одно число на показъ.

Що кажуть люде?

Trenton, N. J., сѣчень, 1905.

Слава Исусу Христу!

Поважаный Пане Редакторъ!

Поперше желаю Вамъ щасливого та веселого Нового Року. Нехай Вамъ Всевышный допомагае при найлѣпшôмъ здоровлю трудити ся дальше для нашихъ Русинôвъ. Такъ само складаю Вамъ сердечну подяку за часопись „Свободу", яку я одержувавъ черезъ цѣлый 1904 рôкъ. Най Вамъ Богъ помагае, щобысьте дôставали тысячами новыхъ предплатникôвъ.

Зъ поважанемъ

Иванъ Паславскій.

Присилайте грошѣ сейчасъ.

Замовляти „Свободу" можете кождого часу, навить въ серединѣ року або мѣсяця. Цѣна два доляры рахуєсь не вôдъ Нового до Нового року, але за 12 повныхъ мѣсяцѣвъ.

Друкарня „Свободы"

друкуе

тикеты, паперы, коверты, книги, книжки, плякаты, циркуляры

и взагалѣ всѣ роботы друкарскѣ

старанно, тано и на часъ.

Братскѣ опѣкуны хорыхъ повиннѣ мати книжки для записованя коли хто захорувавъ, на яку слабôсть и т.д.

Адресъ:

„SVOBODA", Box 353, Scranton, Pa.

Посылайте грошѣ черезъ Рускій Народный Дôмъ

и черезъ нашихъ аґентôвъ

Мы пôслали вже сотки тысячь долярôвъ до краю, а ще нѣкому не пропавъ анѣ оденъ центъ.

Посылка грошей черезъ Р. Н. Дôмъ найтанша и найбезпечнѣйша. Мы даемо знати до краю, хто имъ посылае грошѣ и коли мають ити на почту, а кождому костумерови въ Америцѣ посылаемо правдиву посвѣдку изъ краю, що грошѣ вôдобранѣ. Сего не робить нѣяка друга компанія. Они посилають не правдивѣ краєвѣ, а свои американьскѣ посвѣдки и тымъ дурять нашь нарôдъ, присылаючи посвѣдки, коли ще грошѣ не доручене. Другѣ компаніи не повѣдомляють у краю, вôдки прійшли грошѣ и зъ того неразъ выходить баламута, що грошѣ выплатять кому другому, або цѣлкомъ не выплатять.

Р. Н. Дôмъ се руска народна институція. Кождый зароблений центъ выйде на пожитокъ цѣлого руского народу.

Цѣна, кôлько бере Р. Н. Дôмъ за австрійскѣ грошѣ, если хто посылае просто до насъ:

За	5	коронъ	1	дол.	17	цнт.	За	170	коронъ	34	дол.	88	цнт.
„	10	„	2	„	20	„	„	180	„	36	„	92	„
„	20	„	4	„	25	„	„	190	„	38	„	96	„
„	30	„	6	„	28	„	„	200	„	41	„	00	„
„	40	„	8	„	33	„	„	300	„	61	„	45	„
„	50	„	10	„	37	„	„	400	„	81	„	85	„
„	60	„	12	„	42	„	„	500	„	102	„	25	„
„	70	„	14	„	46	„	„	600	„	122	„	90	„
„	80	„	16	„	50	„	„	700	„	143	„	40	„
„	90	„	18	„	55	„	„	800	„	163	„	70	„
„	100	„	20	„	60	„	„	900	„	184	„	30	„
„	110	„	22	„	64	„	„	1000	„	204	„	80	„
„	120	„	24	„	68	„	„	2000	„	409	„	50	„
„	130	„	26	„	72	„	„	3000	„	614	„	20	„
„	140	„	28	„	76	„	„	4000	„	816	„	50	„
„	150	„	30	„	80	„	„	5000	„	1021	„	00	„
„	160	„	32	„	84	„							

Аґентамъ належить ся крôмъ того за почту и папѣрь.

Чеки або моні-ордеры прошу выписувати на имя касіера Р. Н. Дому, а то: **A. Sharshon, Shamokin, Pa.** а той моні-ордеръ або чекъ мосылайте листомъ на адресу:

Rev. N. Strutynsky, Box 375, Olyphant. Pa.

Въ листѣ выпишѣть выразно, до кого мае ся пôслати грошѣ, якъ называе ся село и яка тамъ почта.

Скоро листъ дойде до насъ, мы заразъ дамо вамъ знати посткартою.

Нашѣ аґенты мають нашѣ руско-англійскѣ друки.

Де нема нашого посередника, посылайте грошѣ просто до Р. Н. Дому, якъ сказано высше. 39—

Першій Руско-Американьскій БАНКЪ

АРДАЛІОНЪ ХРОМОВСКІЙ & Co.

NEW YORK CITY

(А. Хромовскій знаный въ цѣлôй Америцѣ якъ также въ Старôмъ краю яко щирый Русинъ та дѣяльный патріотъ)

отворивъ

ВЕЛИКІЙ БАНКЪ, КАНЦЕЛЯРІЮ АДВОКАТСКО-НОТАРІЯЛЬНУ И БЮРО ПРОДАЖИ ШИФКАРТЪ

та Пересилки Грошей

Кождый Русинъ въ Америцѣ знае, що А. Хромовскій есть чоловѣкомъ честнымъ, щырымъ, Русиномъ, та чоловѣкомъ, вôдданымъ цѣлою душою Рускому народови.

Родимцѣ! Перечитайче уважно кожде слово, яке тутъ написане:

А. Хромовскій, фаховый банковый урядникъ,

заложивъ

Дôмъ Банковый

и Канцелярію адвокатско-нотаріяльну,

щобъ охоронити Рускій Народъ передъ великими ошуканьствамя, якихъ допускають ся рôжнѝ агенты взглядомъ Русинôвъ потребуючихъ порады.

ВÔНЪ полагоджуе въ своимъ офисѣ всѣ справы точно, скоро, сумлѣнно и за малымъ вынадгородженемъ.

Єсли хочете пôслати грошѣ до Старого Краю, удайтесь до НЕГО, бо грошѣ черезъ НЕГО висланѝ суть въ Старôмъ Краю **за 12 день**.

Кождый, хто посилае грошѣ до Краю на руки Ард. Хромовского дôстае на Новый Рôкъ ДАРОМЪ Рускій календарь а на Рôздво, яко святочный подарунокъ прегарну руску книжочку до читаня.

А. Хромовскій

продае шифкарты

на всѣ корабельнѝ лѣніи по такôй самôй цѣнѣ якъ компаніи.

Єсли хочете спровадити до Америки свою родину або знакомыхъ, то удайте ся до Хромовского.

Єсли купите у него шифкарту, то можете бути певными, що Вашѝ кревнѝ або знакомѝ не будуть мати жадныхъ трудностей при приѣздѣ, бо его чоловѣкъ буде въ означеный часъ очѣкувати на дипѣ й запровадить ихъ безпечно на мѣсце призначеня.

Єсли ѣдете до Ню-Йорку, то напишѣть або зателеграфуйте напередъ, коли выѣзджаете, а на дипѣ буде уже на Васъ чекати чоловѣкъ высланый черезъ А. Хромовского.

Ѣдучи треномъ **не давайте нѣкому чека на куферокъ** а вôддайте его доперва въ офисѣ А. Хромовского.

А. Хромовскій

провадить Канцелярію Адвокатско-Нотаріяльну

въ котрôй полагоджуе всѣ справы въ Старôмъ краю. Єсли потребуете повномочіе, если хочете зробити контрактъ купна або продажи, если задумуете вынаймити грунтъ въ краю, або если маете вôдобрати довгъ якій, то удайтесь зъ тимъ до него, а вôнъ Вамъ залагодить все дуже скоро и добре.

Въ справахъ табулярныхъ, спадковыхъ и справахъ процесовыхъ удавайтесь до него зъ повнымъ довѣріемъ, а знайте що въ цѣлôй Америцѣ нема другого такого, который бы знавъ ся на такихъ справахъ, и котрый бы умѣвъ справы того рода добре полагодити.

Важне!

А. Хромовскій есть головнымъ заступникомъ въ справахъ войсковыхъ. Єсли хто хоче увôльнитись вôдъ вправъ вôйсковыхъ, або если хто занедбавъ асентерунокъ або контролю нехай напише до НЕГО. Вôнъ зарадить сему скоро и певно, божь ВÔНЪ есть

головнымъ конс. для справъ вôйсковыхъ на цѣлу Америку.

Не забувайте справъ пашпортовыхъ!

Кому треба вôдновленя пашпорту, нехай вôднесесь до Хромовского, а може бути певнымъ, що при поворотѣ до Старого Краю не буде мавъ жадноѝ перешкоды.

Братя Русины!

Не оденъ зъ Васъ по тяжкôй щоденнôй працѣ охотно бы вечеромъ прочитавъ собѣ книжочку написану въ рôднôй мовѣ, або вôдчитавъ бы кôлька гарныхъ молитовъ зъ молитвенника. Та ба! Въ Америцѣ тяжко о руску книжку.

Щобы въ тôмъ взглядѣ стати въ пригодѣ Рускому Народови, спровадивъ А. Хромовскій зъ краю богато прегарныхъ молитвословôвъ, Житя Святыхъ та Святе Письмо.

Кромѣ того мае на складѣ множество цѣкавыхъ рускихъ книжокъ.

Суть у него книжки поучаючого змѣсту але и суть також и веселѝ оповѣданя, котрѝ читаючи насмѣетесь до розпуку.

Теперь иде зима, зближають ся довгѝ вечеры, тожь и буде богато часу на читане. Спѣшѣть зъ замовленями а мы Вамъ радо услужимо, и вышлемо книжки ще таки того самого дня.

Жадайте цѣнника его

Рускои Книгарнѣ

а ВÔНЪ Вамъ его сейчасъ пôшле.

А. ХРОМОВСКІЙ удѣляе всякихъ порадъ на листовнѝ запитаня всейчасъ и безплатно.

Родимцѣ!

Запаматайте собѣ добре все те, що тутъ сказано и удавайтесь все и въ кождôй потребѣ до совѣстного чоловѣка а вамъ жичливого брата-Русина

А. ХРОМОВСКОГО.

Свôй до свого! При сѣй способности поздоровляю Васъ сердечно

Слава Исусу Христу.

A. Chromowski & Co., 339 East 20-th Str., New York, N. Y.